İŞKUR

2016

SİNOP

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

SİNOP ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

Gönül ELBİR GÜRLEYEN

Ozan SARI

SUNUŞ

İşsizlik oranının düşürülmesi ve iş gücünün tamamının çalışma hayatına katılması tüm ülkelerin çözüme kavuşturma anlamında en çok üzerinde durduğu konudur. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler açısından daha hayati bir önemi olan bu konu ülkemizde İŞKUR Genel Müdürlüğü ve taşradaki il müdürlükleri aracılığı ile tüm yönleriyle ele alınmaktadır. Bu bağlamda İŞKUR işverenlerimizin kalifiye eleman ihtiyacının karşılanması için çalışırken aynı zamanda işveren ile nitelikli iş gücünün birbiriyle buluşmasına da aracılık yaparak işsizlik oranının düşürülmesinde önemli bir rol üstlenmiş ve ülkemizdeki her bireyin iş gücüne dâhil edilmesi için çalışmalarına devam etmektedir.

Ekonomik büyüme işsizlik oranını azaltacak önemli bir faktör olarak kabul görse de sahip olduğumuz iş gücünün niteliklerinin istihdam edilmeye uygun durumda olmasının gerekliliği de göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Bu anlamda yerel düzeyde aktif iş gücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimiz ile diyalog içerisinde bulunan İŞKUR, sahip olduğumuz iş gücünün, işverenlerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitilmesini sağlayarak iş gücüne katılımlarını da destekleyerek aslında karşılıklı bir kazanımın yolunu açmakta ve bütünde ülkemizin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Ülkemizde 15-24 yaş aralığında birikmiş, oldukça genç ve gelecekte istihdam edilmeyi bekleyen önemli bir nüfus bulunmaktadır. Bu gençlerimizin ülkemizin ihtiyacı olan konularda eğitilerek iş gücüne kazandırılması hem gençlerimiz hem de ülkemiz için büyük önem taşımaktadır. İŞKUR tarafından hazırlanmış olan bu kitapçık, yerel düzeyde bir " İşgücü Piyasası Analiz Çalışması" olup bu anlamda geleceğe ışık tutarken gelecek yıllarda yaşanabilecek olası işsizlik sorununa da çözüm kapısını aralayarak ilimiz ve ihtiyaçları hakkında tarafsız bilgi edinmemizi sağlamaktadır. İlimiz için oldukça önemli olan bu verilerin ortaya çıkmasında katkısı bulunan ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Sinop İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm kullanıcılar için yararlı olmasını diliyorum.

Hasan İPEK
Sinop Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu(İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli faktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla kuruma erişemeyen birçok işverenle işyeri ziyaretleri ile yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı 8 Nisan - 6 Mayıs tarihlerinde, Türkiye genelinde belirlenen 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde kurum personelimiz işveren ve işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ilimizde 143 işyeri ile görüşme gerçekleştirilmiş, Türkiye genelinde ise 72.951 işyerine ulaşılmıştır.

Hazırlanan bu rapor 2016 Türkiye İşgücü Piyasası Analizi, hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Daire Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize, emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paylaşımlarımıza teşekkür ederim.

Asaf ÇALIŞIR
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 3
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 6
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 9
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 11
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 12
İşyeri Verileri 13
Mevcut İstihdam 21
AÇIK İŞLER 25
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 42
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 49
SONUÇ 55
KAYNAKÇA 58
EKLER 59
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 59
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 67
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 69

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 7
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 8
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 10
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları ... 13
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 20
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 22
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 23
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 24
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 25
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 26
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 27
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 30
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 32
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 33
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması ... 34
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 35
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 36
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 36
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 38
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 39
Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması ... 40
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 41
Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler ... 41
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 44
Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ... 45
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri ... 48
Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri ... 49
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 50
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 51
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 51
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 5
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı 14
Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 14
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 15
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 16
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 17
Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 18
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 18
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 19
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 21
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 22
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 26
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları iii
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 28
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 29
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 29
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 30
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 31
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 32
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 34
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 43
Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 43
Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı 45
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 46
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 47
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 53
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 54

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK' in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre SİNOP ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 46,5; İstihdam Oranı yüzde 43,5 ve İşsizlik Oranı yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte SİNOP ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. SİNOP ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 6 bin 115'tir. Bu sayının yüzde 44,2'si kadınlardan, yüzde 55,7'si de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi(genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında SİNOP ilinde 2 bin 958 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında bin 754 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 45'ini kadınlar, yüzde 55'ini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi(genel) olmuştur. SİNOP İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 88,6'sı bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi(temizlik) ve Temizlik Görevlisi meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise SİNOP İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri

sayısı 143 olup 128 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. SİNOP ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 5 bin 933 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 3 bin 880 çalışan erkeklerden, 2 bin 53 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 55'i, kadınların ise yüzde 63'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla İmalat sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 60,2'dir. SİNOP ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

SİNOP ilinde açık iş oranı yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, SİNOP ili açık iş oranı bakımından 1 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 8,1 ile İn san sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. SİNOP ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 58,4'tür. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 12,5 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. SİNOP ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci(dikiş), Tuğla İmal işçisi, Ütücü, Garson(servis elemanı), Kasiyer, Salyangoz İşleme İşçisi, Mobilya Montaj Ustası, Peynir İmal İşçisi, Mobilyacı, Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 23,4'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

SİNOP ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 61,2'si eleman temininde güçlük çekmektedir. SİNOP ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 40,1'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. SİNOP ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci(dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği Beden İşçisi(taşıma, yükleme-boşaltma) mesleği takip etmektedir. SİNOP ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken SİNOP ilinde işverenlerin yüzde 24,2'si istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 1,6 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

SİNOP İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. SİNOP İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için SİNOP ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek SİNOP ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Kastamonu, Çankırı, SİNOP TR82 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde SİNOP ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	53,9	6,9	50,1
2009	52,5	10,4	47,0
2010	56,5	8,7	51,6
2011	59,4	5,5	56,1
2012	55	5,3	52,1
2013	46,5	6,2	43,5

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de SİNOP ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması

anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

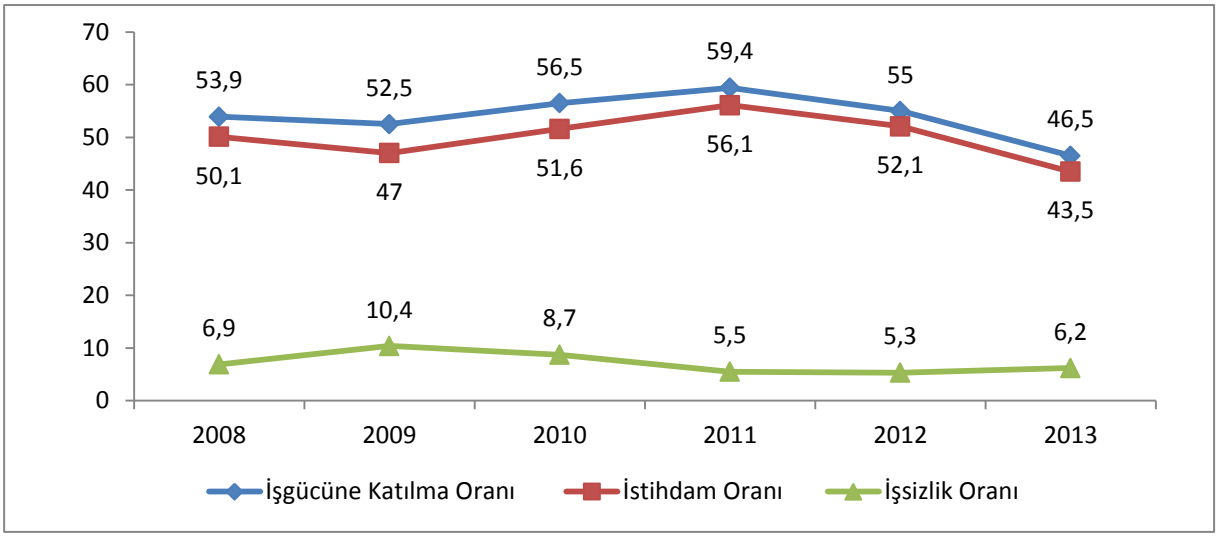

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. SİNOP ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2009 yılında 2008 yılına göre 1,4 puanlık bir azalış gerçekleşmiştir. Özellikle kriz dönemlerinde işgücüne katılma oranlarındaki azalışın sebebi iş bulma umudunu yitiren işgücünün iş aramaktan vazgeçerek işgücü piyasası dışında kalmasıdır. 2009 yılındaki bu olumsuz şartlar 2010 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. Zira 2010 yılında işsizlik oranı yaklaşık 2 puan azalmıştır. İstihdam oranındaki 2010 ve 2011 yılındaki hafif bir artış eğilimi görülmektedir. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, SİNOP ili 0,4 puanlık bir farkla bu oranın altında bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle SİNOP ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

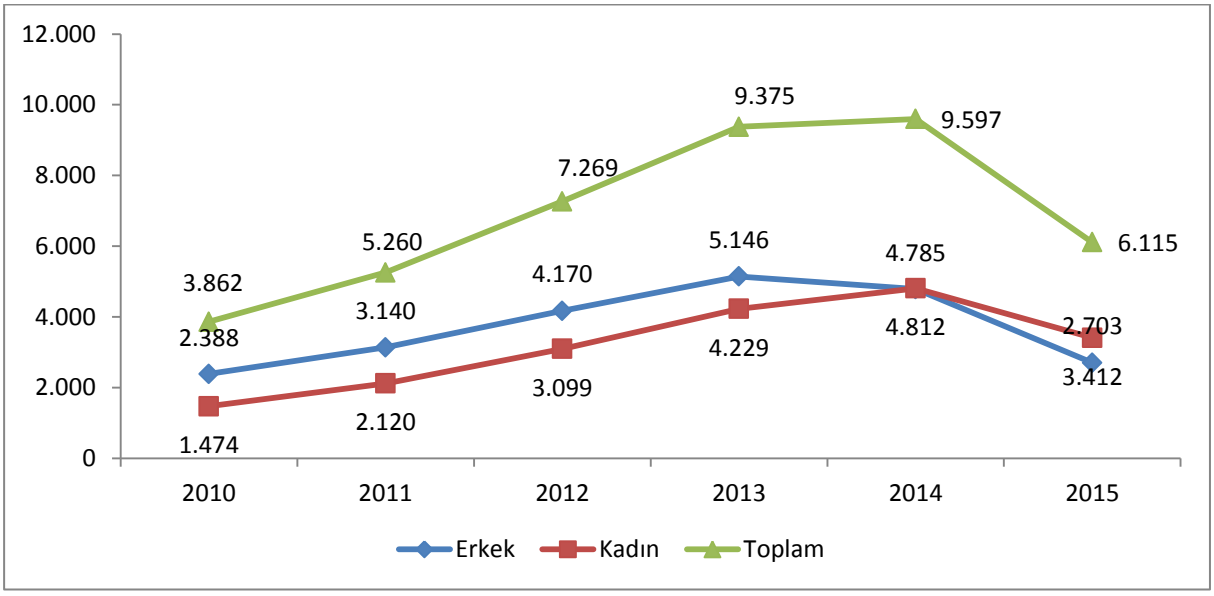

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında SİNOP ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 3 bin 862 kişinin 2 bin 388 kişisi erkeklerden, geri kalan bin 474 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 6 bin 115 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında bin 474 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 93 oranında artışla 2 bin 703'e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi SİNOP işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (genel)	2434
Beden İşçisi (temizlik)	356
Satış Danışmanı	148
Büro Memuru (genel)	120
Garson (servis elemanı)	108
Ön Muhasebeci	107
Aşçı Yardımcısı	105
Sekreter	96
Bilgisayar İşletmeni	90
Şoför-Yük Taşıma	83
Diğer meslekler	2468
Toplam	6115

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de SİNOP ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden işçisi(genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte SİNOP ilinde Kuruma kayıtlı 2 bin 434 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi(Temizlik) ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Büro Memuru (Genel), Garson(Servis Elemanı), Ön Muhasebeci meslekleri izlemiştir. SİNOP ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi(genel) mesleği alması, özellikle SİNOP ilinde imalat sanayinin ağırlıkta olması ve işverenlerin vasıfsız eleman ihtiyacından kaynaklanmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

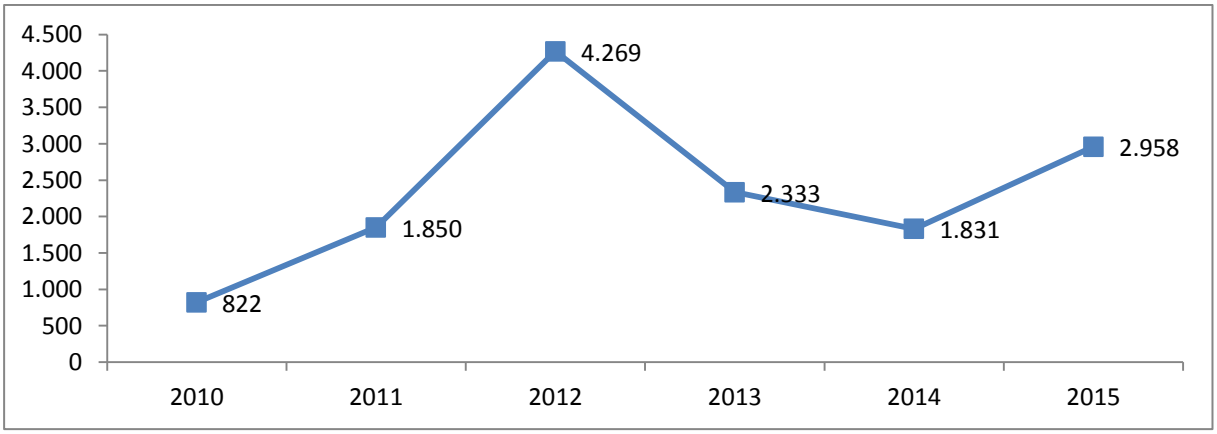

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 822 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 2 bin 958 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (genel)	734
Konfeksiyon İşçisi	429
Tuğla İmal İşçisi	272
Makineci (dikiş)	130
Satış Danışmanı	108
Beden İşçisi (temizlik)	96
Garson (servis elemanı)	93
Ambulans Sürücüsü	60
Ön Muhasebeci	41
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	35
Diğer Meslekler	960
Genel toplam	2958

Kaynak: İŞKUR

SİNOP ilinde 2015 yılında 2 bin 958 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almaktadır. Daha sonra bu meslekleri Konfeksiyon İşçisi, Tuğla İmal İşçisi, Makineci(dikiş), Satış danışmanı, Beden İşçisi(Temizlik), Garson(Servis Elemanı) meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. SİNOP ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

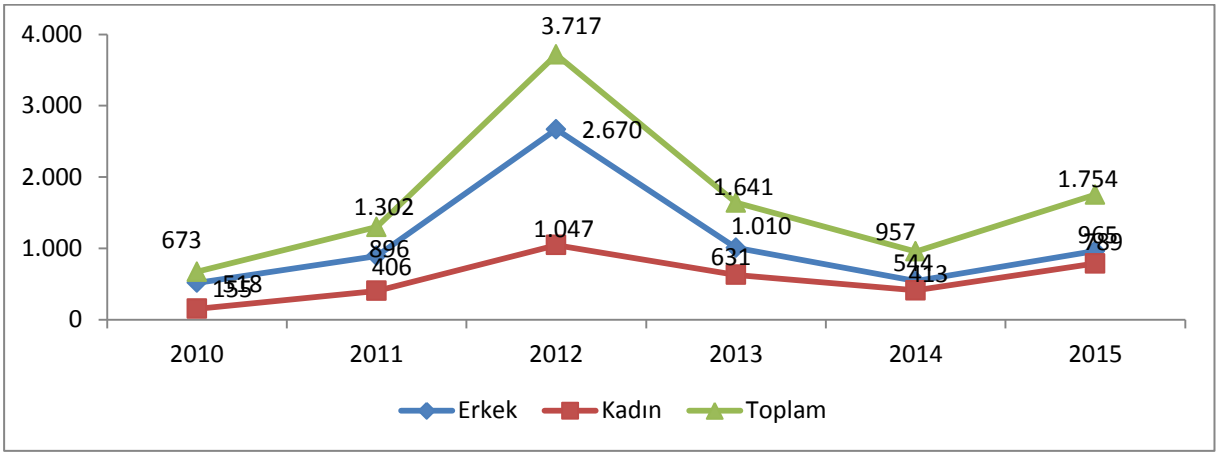

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 673 olan SİNOP ilinde işe yerleştirilenlerin 518 kişisi erkeklerden, geri kalan 155 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2012 yılında artış göstermiştir. 2015 yılında SİNOP ilinde bin 754 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 55'ini erkekler, yüzde 45'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2012 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir artış yaşanmıştır. 2012 yılından sonra düşüş gözlenmiştir. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (genel)	505
Konfeksiyon İşçisi	403
Tuğla İmal İşçisi	188
Güvenlik Görevlisi	102
Beden İşçisi (temizlik)	91
Makineci (dikiş)	41
Metal Mamuller Montaj İşçisi	31
Satış Danışmanı	26
Beden İşçisi (inşaat)	25
Garson (servis elemanı)	23
Diğer Meslekler	319
Genel toplam	1754

Kaynak: İŞKUR

SİNOP ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi(genel) mesleği öne çıkmıştır. SİNOP ili için Beden İşçisi(genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup bin 754 işe yerleştirmenin 505'i bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Konfeksiyon İşçisi, Tuğla İmal işçisi, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi(temizlik), Makineci(dikiş), Metal Mamuller Montaj İşçisi, Satış Danışmanı, Beden İşçisi(inşaat), Garson(servis elemanı) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında SİNOP ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	47	836	423	612	7	189	477	1.637	139	4.675
2014	14	229	235	415	9	253	258	897	57	2.170
2013	17	275	256	568	4	311	277	1.154	31	3.418
2012	68	1.314	202	350	2	138	272	1.802	48	2.232
2011	55	1.081	19	33	5	122	79	1.236	23	281
2010	46	819	3	5	2	52	51	876	31	229

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 477 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 637 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 51 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 477'lere çıkması ve aynı

zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 876 iken 2015 yılında bin 637 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 3 programın açıldığı ve bu programlardan 5 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 423 program açılmış ve 612 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 47 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 836 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 2 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 7'e yükselmiş ve katılımcı sayıları da 52'den 189'a yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 139 program düzenlenmiş olup bu programlardan 4 bin 675 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. SİNOP ilinde 2015 yılında toplam bin 644 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 37'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği	İşsizlik Ödeneği
	Başvuru Sayısı	Hak eden Sayısı
2015	1644	1037
2014	1777	990
2013	1763	1122
2012	1462	967
2011	753	596
2010	527	443

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (genel)	302
Beden İşçisi (temizlik)	66
Temizlik Görevlisi	36
Şoför-Yük Taşıma	29
Büro Memuru (genel)	26
Satış Danışmanı	25
Makineci (dikiş)	24
Diğer İplik İşçileri Ve Sarıcıları	23
Beden İşçisi (inşaat)	21
Aşçı Yardımcısı	19
Sekreter	15
Genel Toplam	1037

Kaynak: İŞKUR

SİNOP ili işgücü piyasası içinde beden işçisi(genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 302 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Beden İşçisi(temizlik) mesleğinde bu sayı 66 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Temizlik Görevlisi, Şoför-yük taşıma, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde SİNOP ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında SİNOP ilinde 128 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 5 bin 933 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

SİNOP ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de SİNOP ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	57
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	29
İnşaat	17
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4
Ulaştırma ve depolama	4
Eğitim	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2
Madencilik ve taş ocakçılığı	2
Genel Toplam	**128**

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. SİNOP ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 44,5'i İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün SİNOP ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü SİNOP ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda SİNOP ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. SİNOP ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden, yaklaşık her 2 işyerinden bir tanesi İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 22,6'sı bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran ile gerçekleşmiştir.

En az işyeri ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde bulunmaktadır. Daha sonra ise Eğitim ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri 3'er işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken SİNOP ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde mutlak istihdam 20'den az olduğundan verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

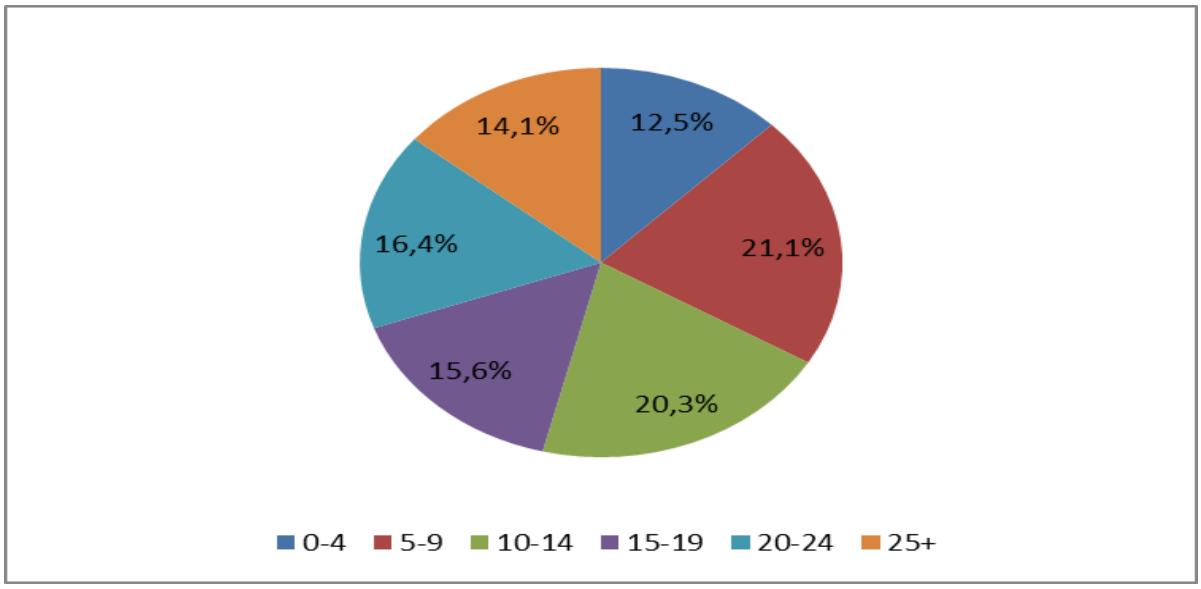

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere SİNOP ilinde araştırma kapsamında yer alan her 3 işyerinden 1'i en fazla 10 yıldır faaliyette bulunan işyerleridir. Buna karşın her 7 işyerinden 1 tanesi ise en az 25 yıldır faaliyette bulunmaktadır. Sinop'un kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasından dolayı yatırımların artmasıyla birlikte 0-10 yaş işyeri sayısı fazladır.

Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

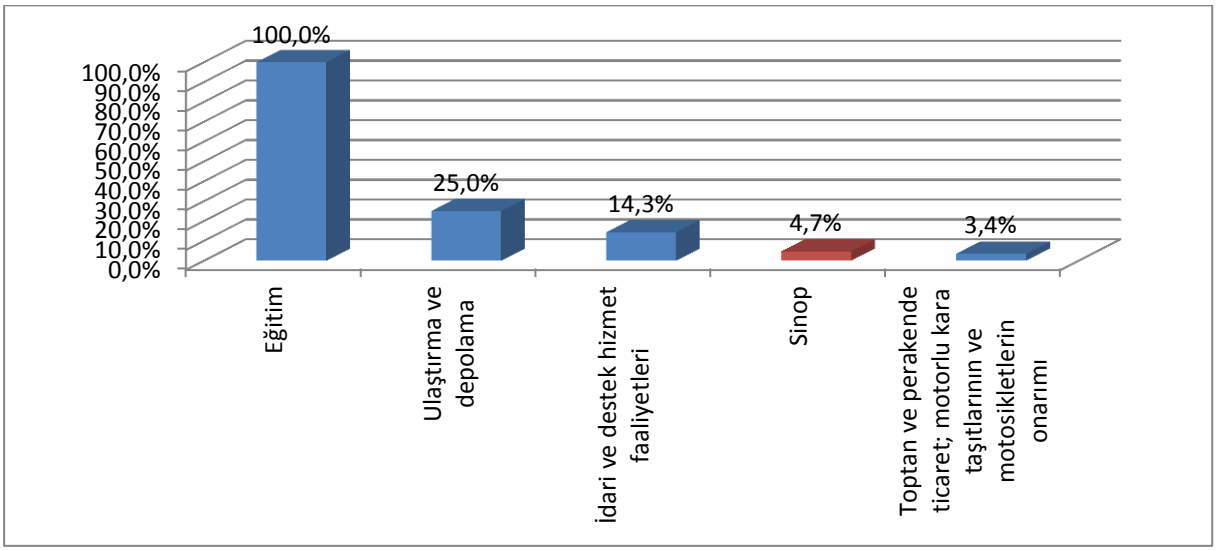

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde Eğitim sektöründe yer alan tüm işyerlerinde part-time çalışan bulunmaktadır. SİNOP ili genelinde işyerlerinin %4,7'si part-time çalışma yapmaktadır. SİNOP ilinde ikinci sırada Ulaştırma ve depolama sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 25'inde part-time çalışanı vardır. Üçüncü sırada ise yüzde 14,3 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yer almıştır.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

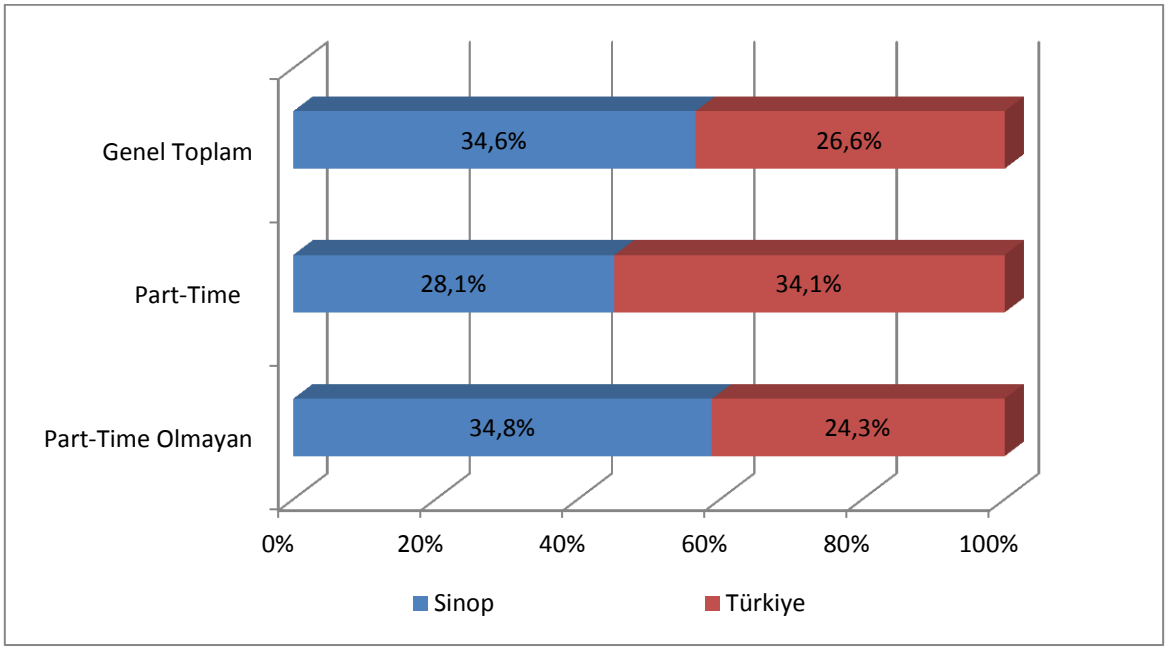

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken SİNOP ilinde bu oran yüzde 34,6 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre SİNOP ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 28,1 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 34,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. SİNOP ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilememektedir. Türkiye genelinin tersi bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

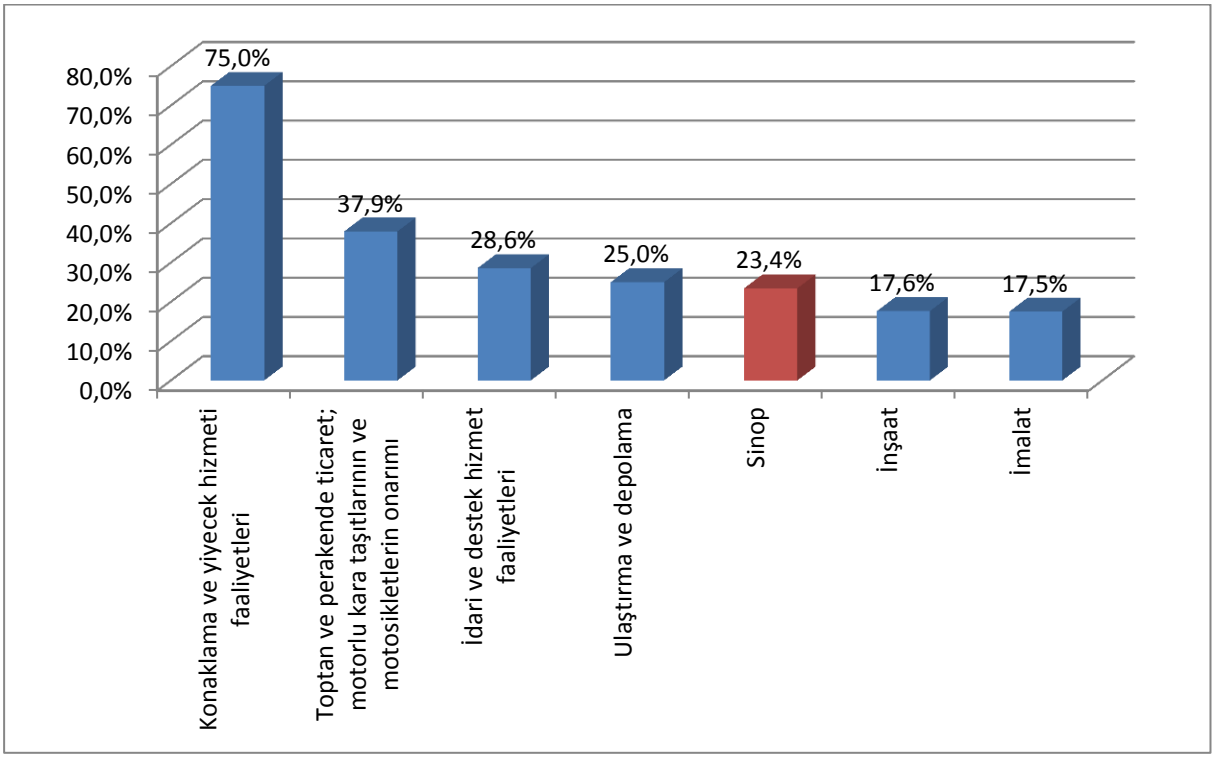

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde işyerlerinin yüzde 23,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. SİNOP ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. İmalat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İmalat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

SİNOP ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Toptan ve perakende ticaret motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerinin onarımı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, İnşaat İmalat sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

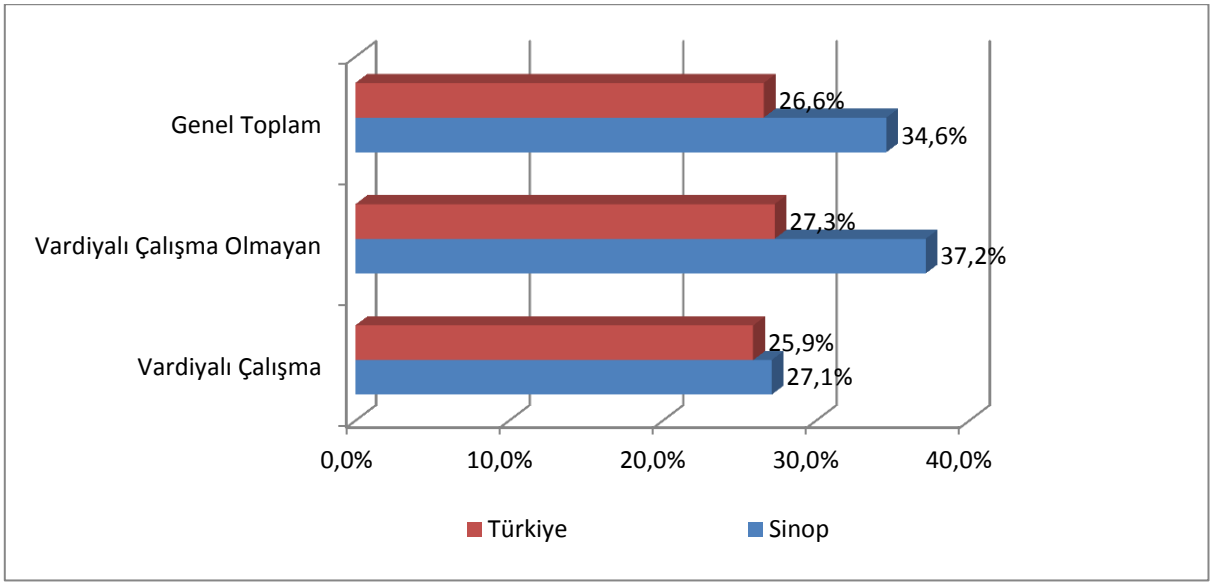

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 27,1'i kadın, yüzde 72,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 37,2'ye yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak SİNOP ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 27,1'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere 10, 1 puan farkla SİNOP ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

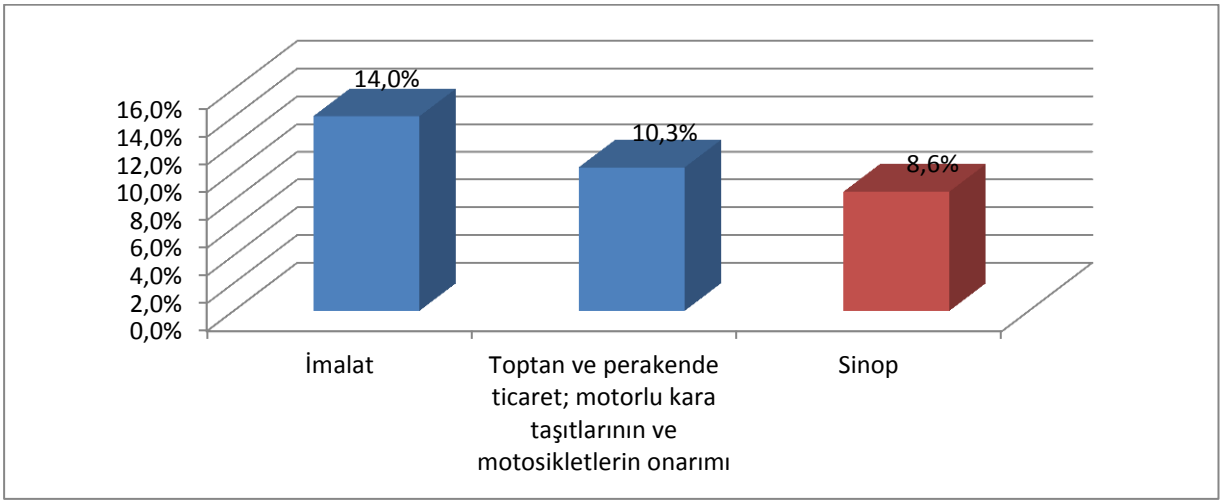

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde 10 sektörden 2 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 14'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 10,3 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerinin onarımı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında SİNOP ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalamasının altındadır. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve SİNOP ilinde bu oran yüzde 8,6'dır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün SİNOP ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. SİNOP ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

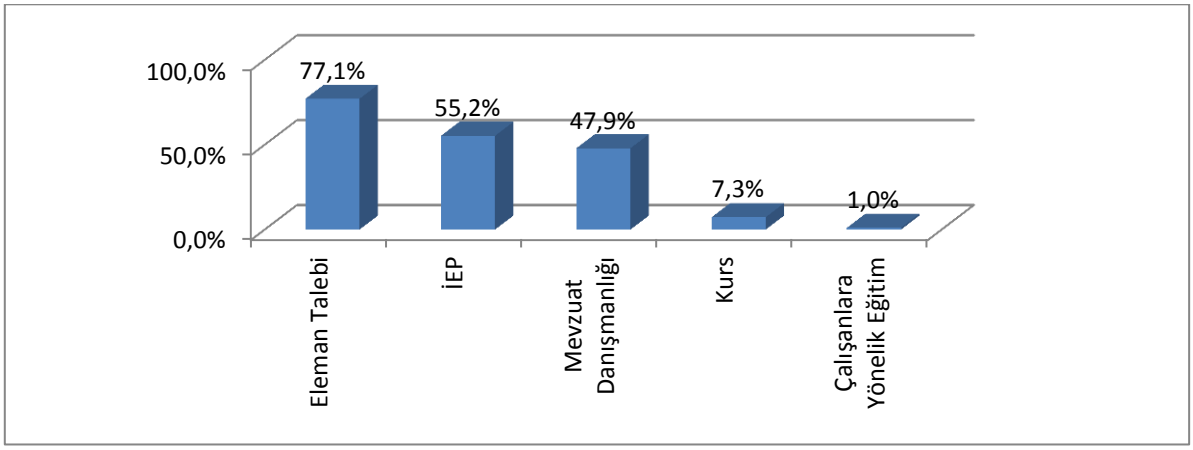

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 75'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran SİNOP ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 77,1'i İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 47,9'u mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi SİNOP ilinde yüzde 55,2 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

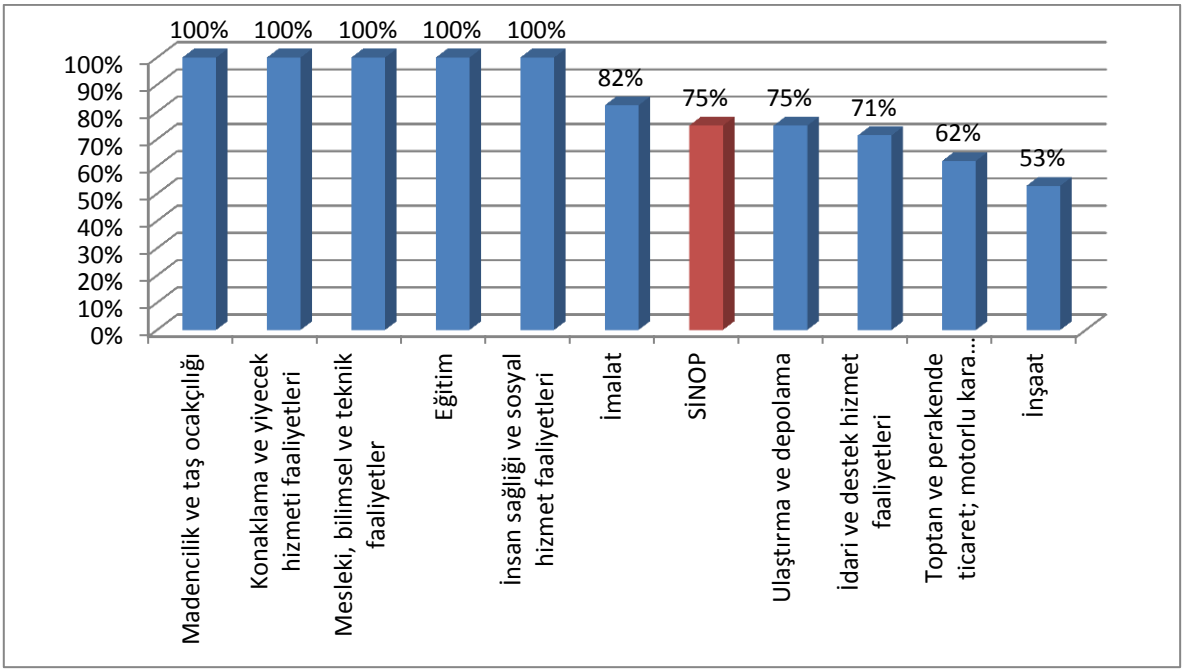

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. SİNOP ilinde madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri, Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektör ise İnşaat sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%
İmalat	2,1%	91,5%	27,7%	10,6%	38,3%
İnşaat	0,0%	44,4%	88,9%	0,0%	66,7%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	0,0%	77,8%	77,8%	5,6%	50,0%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	100,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	75,0%	100,0%	0,0%	75,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	66,7%	100,0%	0,0%	66,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	80,0%	80,0%	0,0%	60,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	33,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Genel Toplam	1,0%	77,1%	55,2%	7,3%	47,9%

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri, Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri, Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerindeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin tamamı işbaşı eğitim programı faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki işyerleri hariç diğer sektörlerdeki işyerlerinin tamamı mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır.

Eğitim sektöründeki işyerleri hariç 20+'lı tüm işyerleri Eleman talebi hizmetinden yararlanmışlardır. Yüzde 91,5'lik oranla en çok eleman talebinde bulunan imalat sektörüdür. İmalat sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 27,7'si işbaşı eğitim programından, yüzde 91,5'i eleman talebi, yüzde 38,3'ü mevzuat danışmanlığı ve yüzde 12,7 oranında olmak üzere diğer hizmetlerden faydalanmıştır.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları SİNOP ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

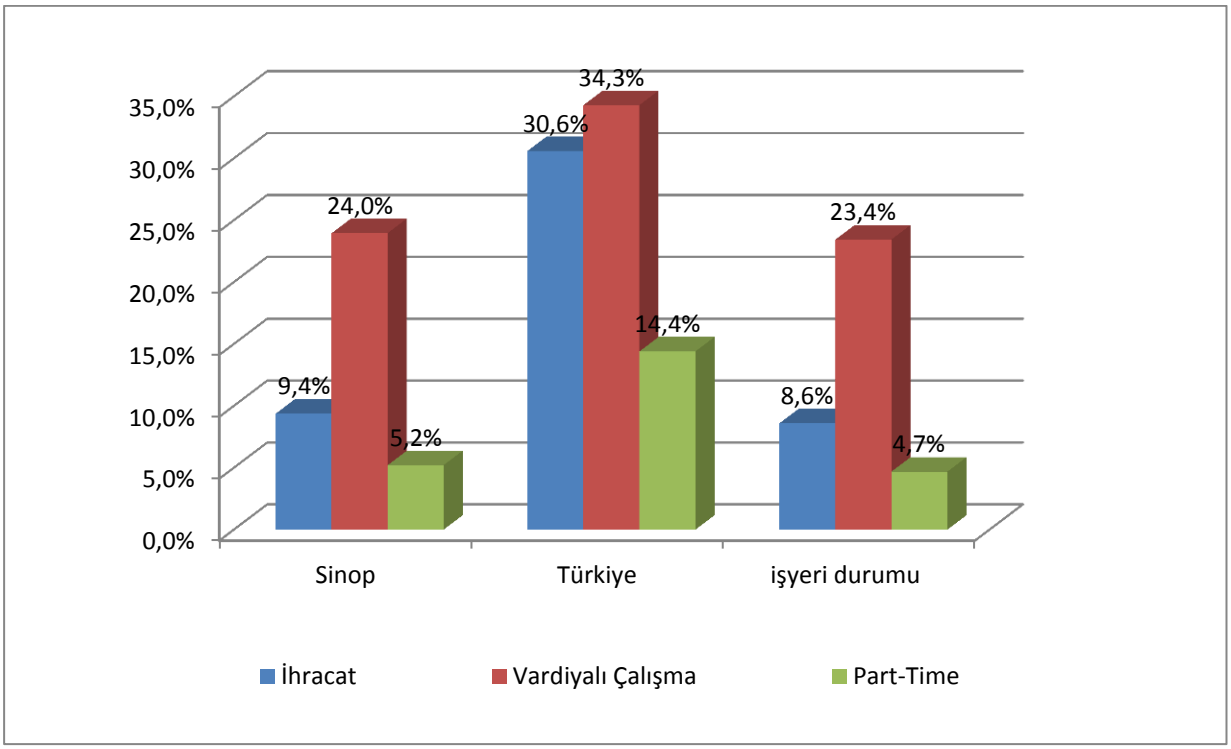

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. SİNOP ilinde ise bu oran yüzde 24 olarak gerçekleşmiştir. Ancak SİNOP ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 23,4'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır.

SİNOP ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

SİNOP ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

SİNOP ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 5 bin 933 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 3 bin 880 çalışan erkeklerden, 2 bin 53 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	66	1	67
İmalat	2.137	1.296	3.433
İnşaat	430	34	464
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	628	379	1.007
Ulaştırma ve Depolama	88	10	98
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	140	46	186
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	40	9	49
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	288	227	515
Eğitim	46	34	80
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	17	17	34
Genel Toplam	3.880	2.053	5.933

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; SİNOP ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün SİNOP ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 55 oranında, kadınlarda ise yüzde 63 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 45'lik ve yüzde 37'lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 58 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

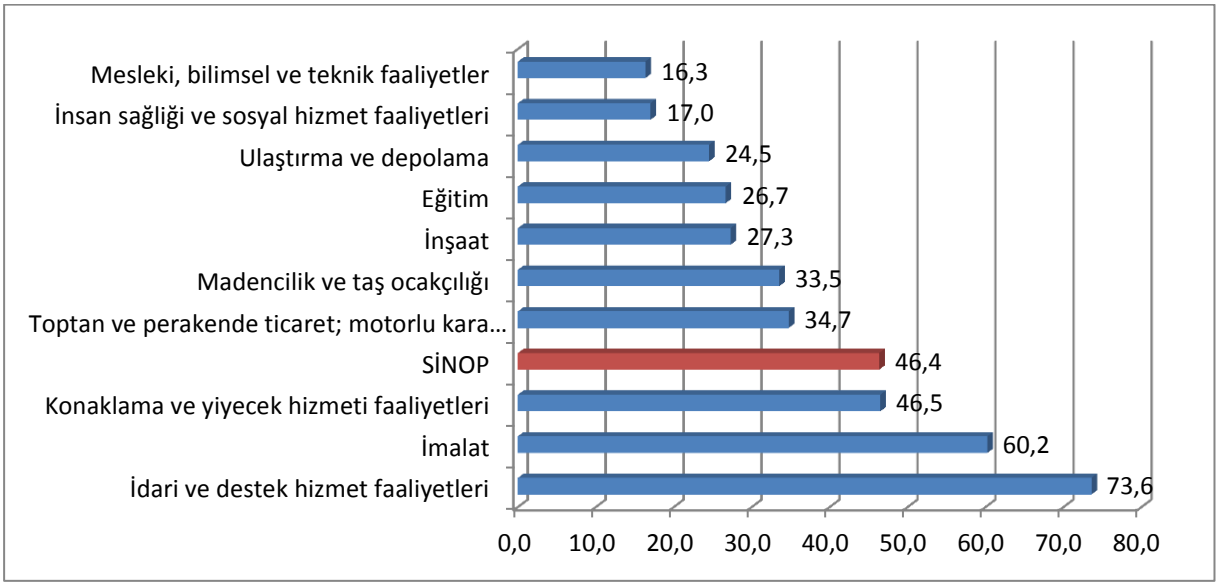

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te SİNOP ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 46,4 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 73,6; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 60,2 kişi ve üçüncü sırada bulunan Konaklama ve yiyecek hizmeti sektöründe 46,5 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün SİNOP ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün ikinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	177	184	361
Hizmet ve Satış Elemanları	225	184	409
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	845	360	1.205
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	12	2	14
Profesyonel Meslek Mensupları	224	64	288
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	727	293	1.020
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	229	28	257
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.366	929	2.295
Yöneticiler	75	9	84
Genel Toplam	3.880	2.053	5.933

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 38,7'si, erkek çalışanların yüzde 35,2'si ve kadın çalışanların yüzde 45,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 20,3 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 70,1 oranında erkeklerin, yüzde 29,9 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. SİNOP ilinin sosyo-ekonomik anlamda önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	390	488	878
5-9	693	319	1.012
10-14	739	377	1.116
15-19	566	184	750
20-24	954	455	1.409
25+	538	230	768
Genel Toplam	3.880	2.053	5.933

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. En fazla kadın çalışan sayısı 0-4 yaş arasındaki işyerlerinde bulunmaktadır. 0-4 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 55,5'i kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 31,5; 10-14 yaş için yüzde 33,7; 15-19 yaş için yüzde 24,5 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 32,2 ile 25+ yaş için yüzde 29,4 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 14,1'dir.

Tablo 13'de ise SİNOP ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Makineci(dikiş) mesleği hem toplam çalışanlar hem de kadın çalışanlar arasında en fazla çalışılan mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada yine makineci(dikiş) mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada, toplam çalışanlarda olduğu gibi İmalat sektörünün il genelindeki öneminden Tuğla imal işçisi mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Makineci (dikiş)	Makineci (dikiş)
Makineci (dikiş)	Tuğla İmal İşçisi	Tuğla İmal İşçisi
Traktör Şoförü	Fırın İşçisi (Tuğla,Kiremit Ve Benzeri İnşaat Elemanları)	Fırın İşçisi (Tuğla,Kiremit Ve Benzeri İnşaat Elemanları)
Fırın İşçisi (Tuğla,Kiremit Ve Benzeri İnşaat Elemanları)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Temizlik Görevlisi	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Temizlik Görevlisi
İşletmeci	Veri Giriş Kontrol İşletmeni	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Tuğla İmal İşçisi	Temizlik Görevlisi	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)
Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	Traktör Şoförü
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Reyon Görevlisi	Veri Giriş Kontrol İşletmeni
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)	İşletmeci

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Fırın işçisi (tuğla,kiremit ve benzeri inşaat elemanları)ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma), Temizlik görevlisi, Ortacı/ayakçı (tekstil), Temizlik Görevlisi ve Destek personeli (yardımcı hizmetler) olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile

aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

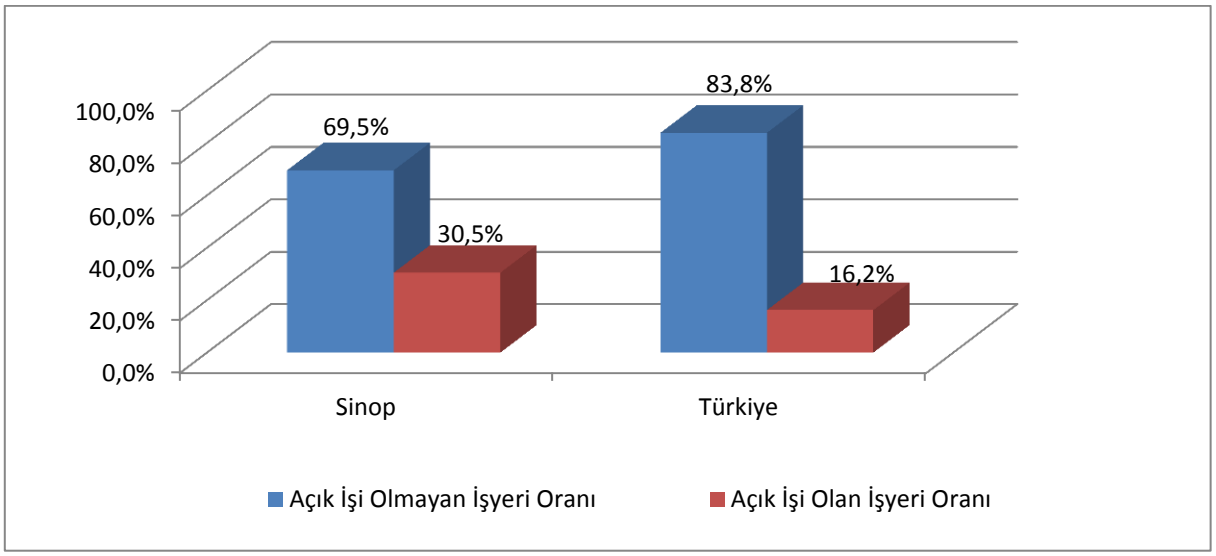

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 30,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının yaklaşık 2 katı olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

SİNOP ilinde 128 işyerinden 39'u açık iş vermiştir. Bu 39 işyerinden, 154 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	109
İnşaat	7
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	22
Ulaştırma ve Depolama	4
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	8
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3
Genel Toplam	**154**

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 154 kişilik açık işin yüzde 70,7'ine

tekabül eden 109 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektör ise Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımıdır.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	8,1%	100,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4,1%	50,0%
Ulaştırma ve Depolama	3,9%	25,0%
İmalat	3,1%	33,3%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	2,1%	31,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2,0%	33,3%
İnşaat	1,5%	29,4%
Genel Toplam	2,5%	30,5%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere SİNOP ilinde açık iş oranı yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 8,1 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ön plana çıkmıştır.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

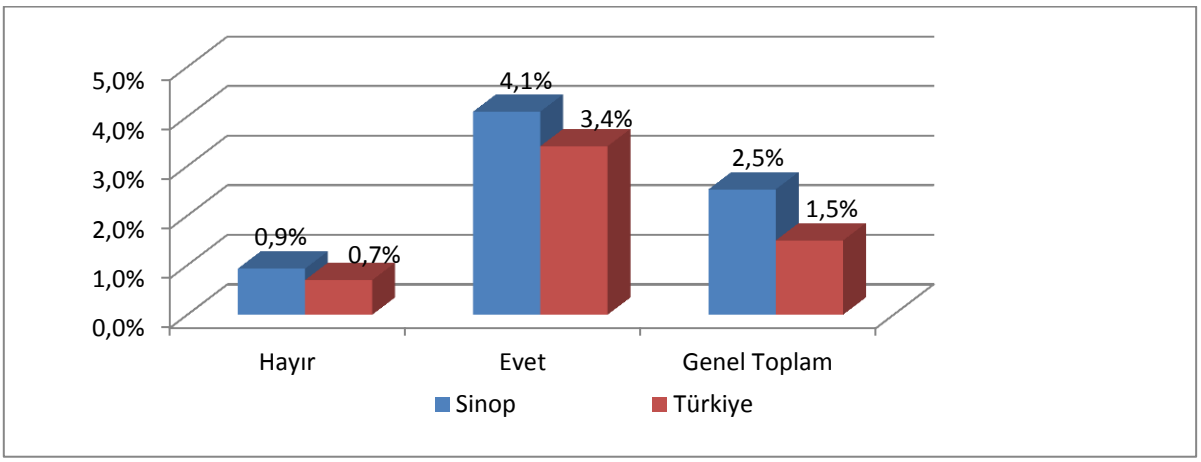

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 4,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir. SİNOP ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının üstündedir. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

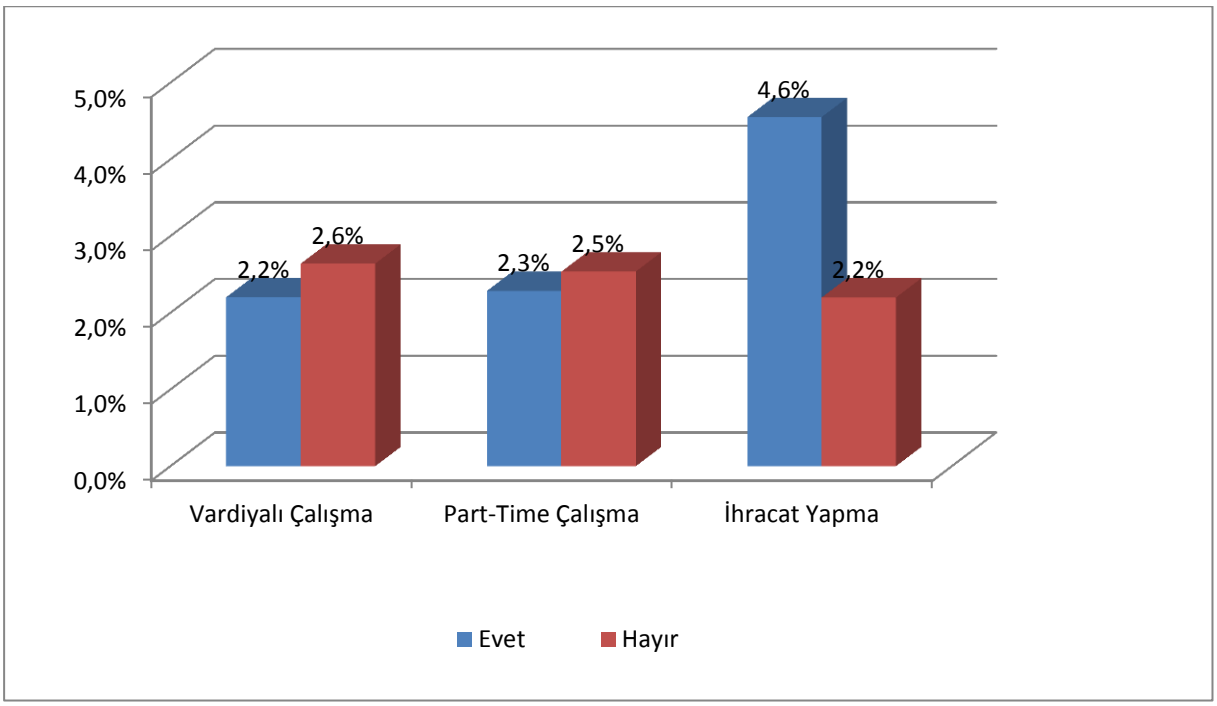

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 2,2 vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,6 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 2,3, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,5'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 4,6 yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,2 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

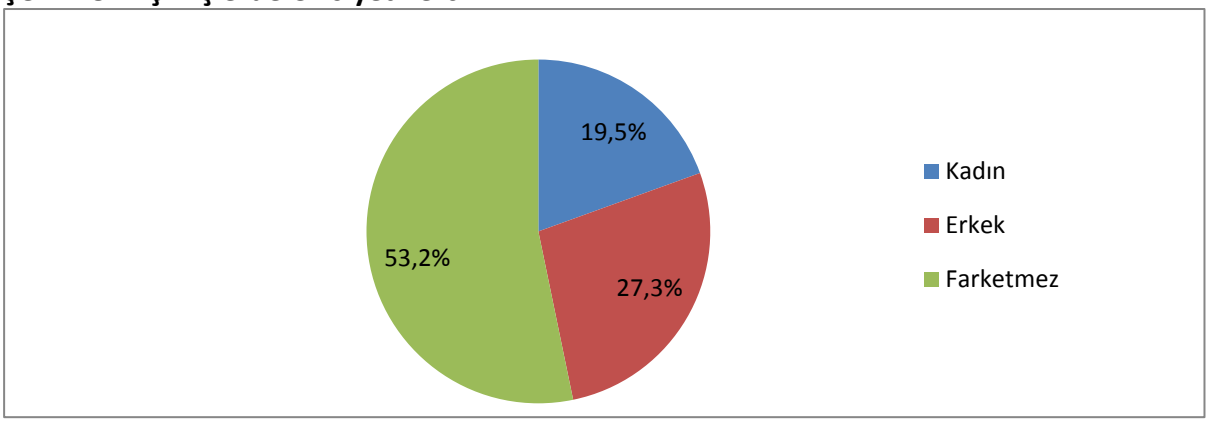

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise SİNOP ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 27,3'ünde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise yüzde 19,5 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 53,2 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

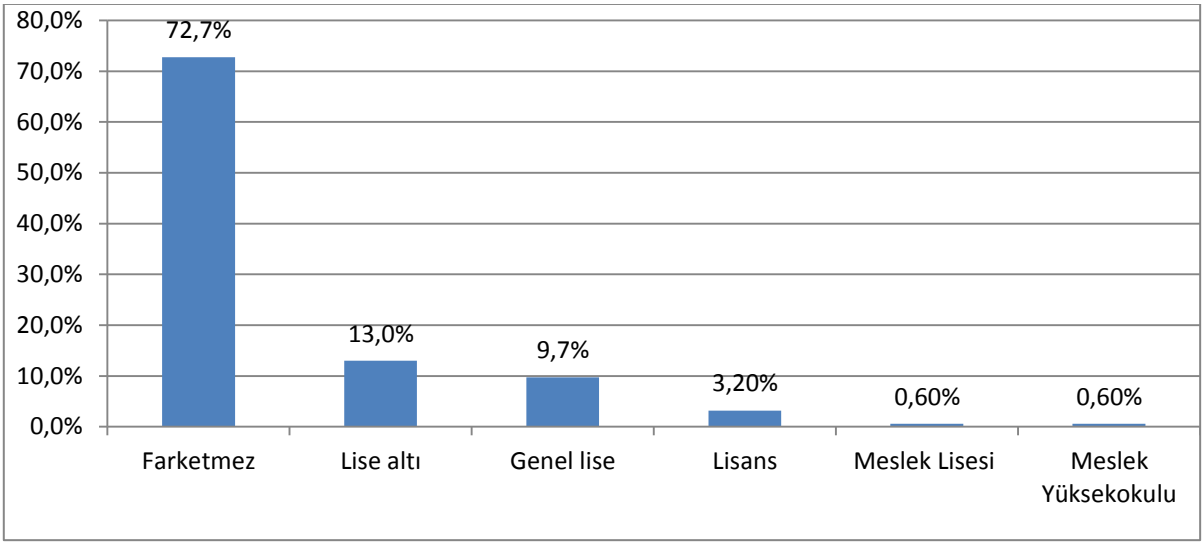

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

SİNOP ilindeki açık işlerin yüzde 72,7'si işverenler asgari eğitim düzeyi farketmez işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin çoğu farketmez ve lise altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

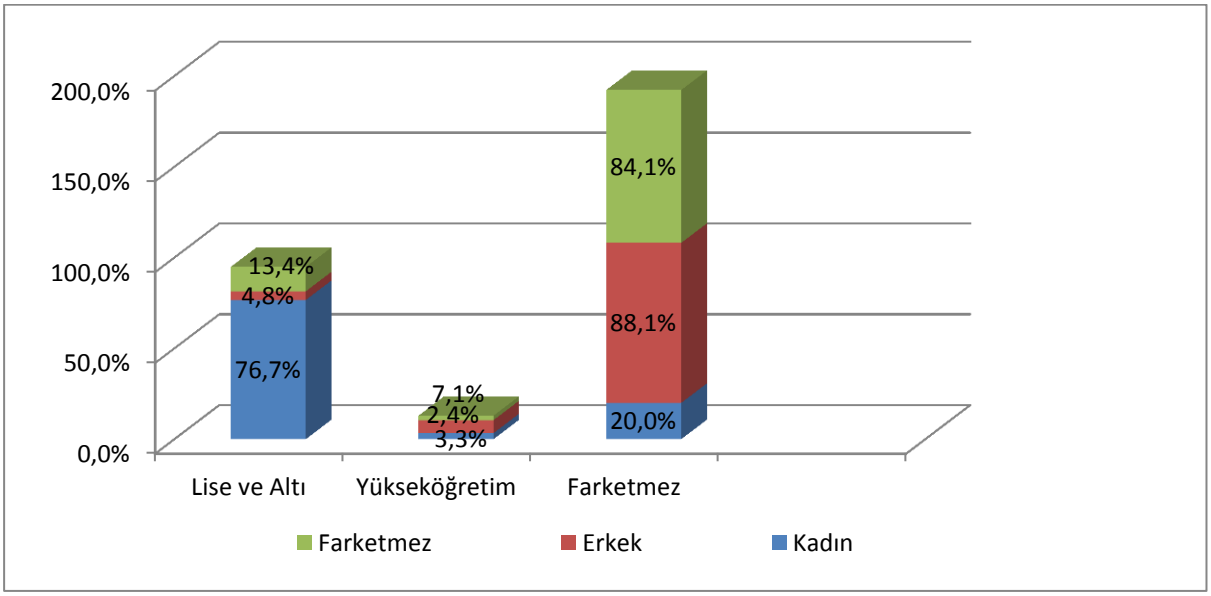

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere eğitim düzeyi olarak farketmez genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için erkek işgücüne göre daha az talepte bulunulmuştur. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde eğitim seviyesinde de farketmez cevabı verilmiştir.

Tablo 16'da SİNOP ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
İmalat	78,9%	20,2%	0,9%
İnşaat	85,7%	0,0%	14,3%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	50,0%	50,0%	0,0%
Ulaştırma ve Depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	62,5%	37,5%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**72,7%**	**23,4%**	**3,9%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece dört sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, İmalat, İnşaat, Mesleki, Bilimsel ve Teknik, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetlerdir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri olmuştur.

Ulaştırma ve Depolama sektöründeki işyerlerin tamamı Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri bulunulmamıştır. Ayrıca İmalat ve İnşaat sektöründe de herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunmayan işyerlerinde açık iş oranı sırasıyla yüzde78,9 ve 85,7'dir.

Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki açık işlerin yarısı herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunmazken yarısı da lise ve altı eğitim düzeyinde talebinde bulunulmuştur.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; İmalat, İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

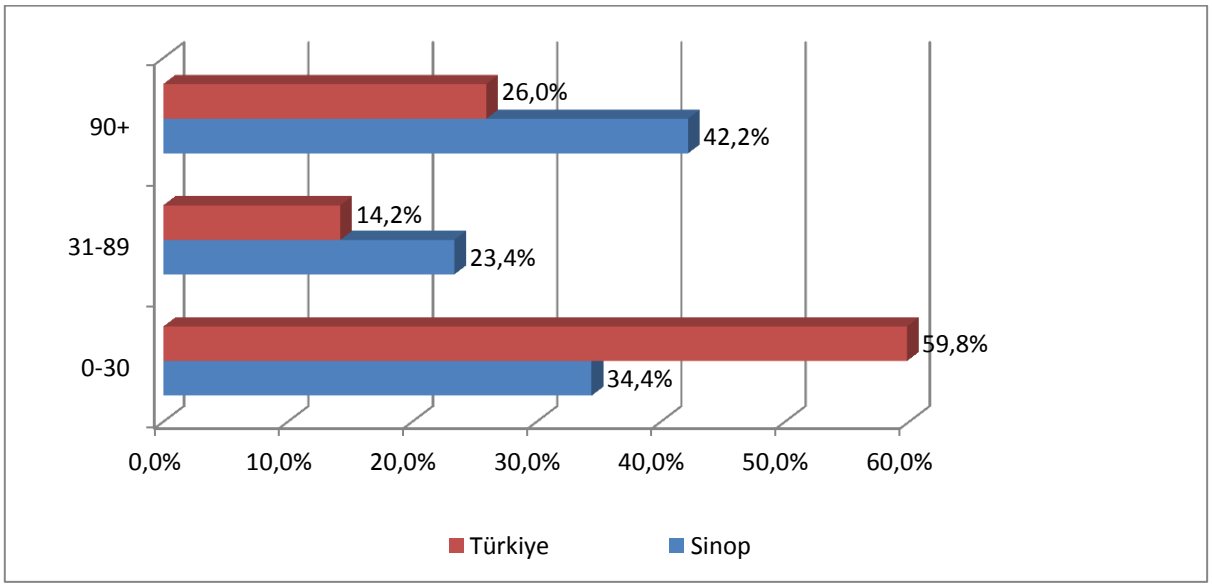

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; SİNOP ilinde açık işlerin yüzde 42,2'si 90+ gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 23,4'tür. Bu oran da Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiş olup, 0-30 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer

SİNOP' ta gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani SİNOP ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha uzun sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	30,0%	47,6%	29,3%	34,4%
31-89	0,0%	26,2%	30,5%	23,4%
90+	70,0%	26,2%	40,2%	42,2%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

İşlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 30 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 47,6 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi bulunmazken erkeklerde yüzde 26,2 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde kadınlar erkeklere nazaran yüzde 70 oranla daha ön plandadır.

Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmamış açık işlerde, iş arama sürelerindeki oranlar birbirine yakın gerçekleşmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

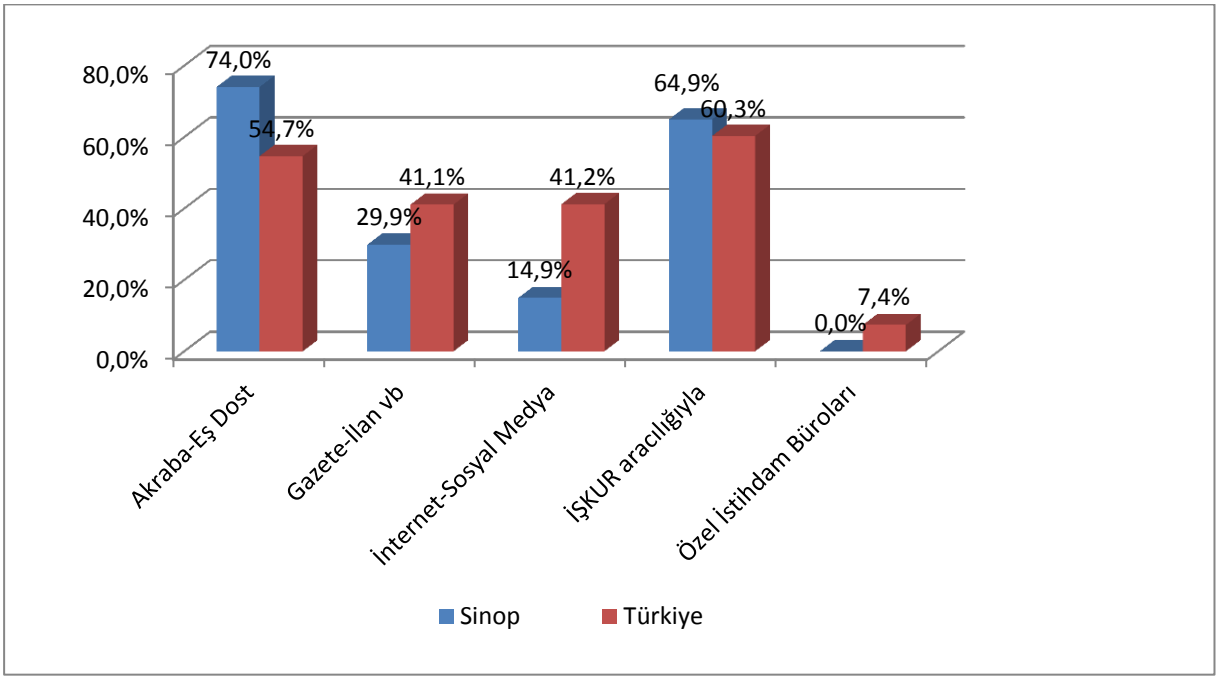

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de SİNOP ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. SİNOP ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 74 gibi büyük bir oranı akraba-eş dosta verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 54,7 olarak gerçekleşmiştir. SİNOP ilinde işverenler daha sonra İŞKUR arama kanalını kullanmıştır. Gazete- İlan vb. ve İnternet-sosyal medya arama kanalları da yakın oranlarda gerçekleşmiştir. Bu iki arama kanalı için Türkiye gerçekleşmelerinin SİNOP iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir. Ancak özel istihdam bürolarının SİNOP ilinde olmaması nedeniyle bu oran yüzde sıfır olarak gerçekleşmiş olup Türkiye genelinde bu oran yüzde 7,4 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Lise Altı	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Genel Lise	40,0%	53,3%	0,0%	73,3%
Meslek Lisesi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Meslek Yüksekokulu	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lisans	100,0%	20,0%	40,0%	40,0%
Fark etmez	90,2%	15,2%	0,9%	58,0%
Genel Toplam	74,0%	29,9%	14,9%	64,9%

Kaynak: İPA 2016

Genel lise talebinde yüzde 73,3; Lisans talebinde yüzde 40, eğitim düzeyi belirtilmeyen açık iş talebinde yüzde 58, meslek lisesi, meslek yüksekokulu ve lise altı taleplerinin tamamında İŞKUR arama kanalın yararlanılmıştır.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

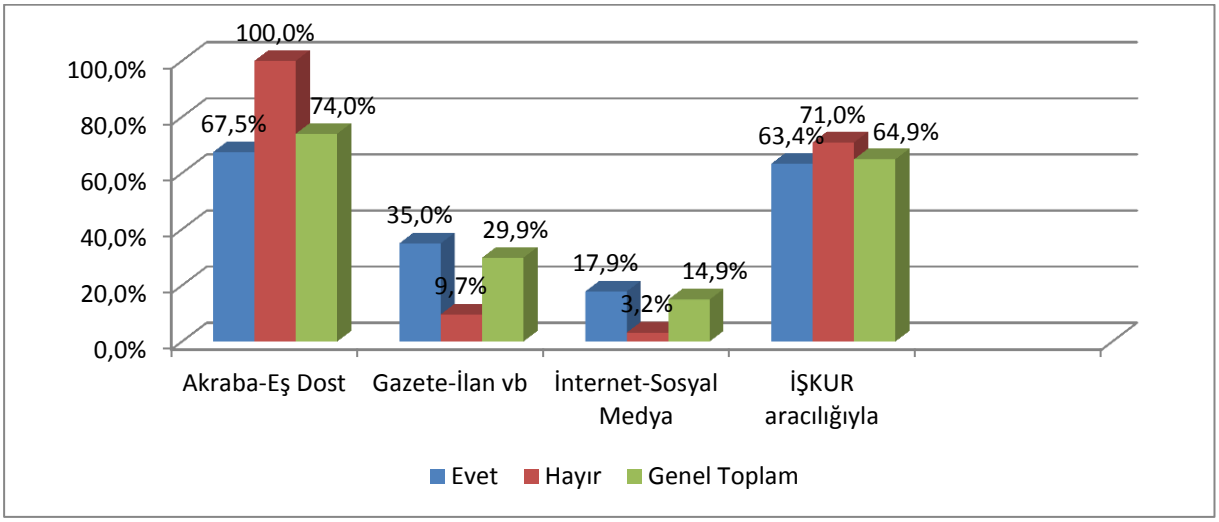

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 67,5 gibi önemli bir oranda Akraba-eş dostun arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile kıyaslandığında 12,8 puanlık fark olduğu görülmektedir. Hizmetlerden yararlanma hususunda 2. Sırada yüzde 63,4 oranla İŞKUR aracılığıyla arama kanalı bulunmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	4	4	4
Takım Çalışması	3	3	3	3	3
Bilgisayar kullanımı	8	6	*	6	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	7	5	7	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	5	*	5	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	8	*	8	7
Proje Tabanlı Çalışma	9	*	*	9	9

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri üretilmemiştir.

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

SİNOP ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerden Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, tüm arama kanallarında ilk sırada yer almıştır.

SİNOP ilinde en çok yararlanılan akraba-eş dost arama kanalında, istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Satış ve Pazarlama becerisi, Proje Tabanlı Çalışma gelmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2
Hizmet ve Satış Elemanları	25
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2
Profesyonel Meslek Mensupları	6
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	19
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4
Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	90
Genel Toplam	**154**

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 58,4'tür. İkinci ve üçüncü sırada ise sırasıyla Hizmet Ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

SİNOP ili için tespit edilen yüzde 2,5 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 12,5 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Hizmet ve Satış Elemanları ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	5,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	12,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	2,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,5%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	3,8%
Genel Toplam	**2,5%**

Kaynak: İPA 2016

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3,3%	2,4%	0,0%	1,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	6,7%	11,9%	22,0%	16,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3,3%	4,8%	3,7%	3,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	4,8%	0,0%	1,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	3,3%	4,8%	3,7%	3,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	16,7%	28,6%	2,4%	12,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	4,8%	2,4%	2,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	66,7%	38,1%	65,9%	58,4%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 3,3 oranında Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar; yüzde 6,7 oranında hizmet ve satış elemanları; yüzde 3,3 oranında nitelik gerektirmeyen mesleklerde, yine yüzde 3,3 oranında profesyonel meslek mensupları, yüzde 16,7 oranında sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve yüzde 66,7 oranında ise tesis ve makine operatörleri ve montajcılar mesleklerinde istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Bu alanda % 66,7

gibi yüksek bir oranla kadınların istihdam edilmesi Sinop ilinde genellikle kadınların tekstil firmalarında makineci (dikiş) mesleğinde çalışmalarıdır. Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarında verilen açık işlerde hiç kadın çalışan talep edilmemiştir. Erkek işgücü taleplerinde daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde tamamı bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca hizmet ve satış elemanları meslek grubundaki açık işlerde cinsiyet ayrımı yapılmamıştır. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 22,0'sinde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmiştir.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

İşverenlerin kadın veya erkek tercihi yapmaksızın en çok talep ettikleri meslek grubunda ilk 2 sırada Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve Hizmet Ve Satış Elemanları yer almaktadır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	*	1	1	6	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	5	1	1	*	2	3	2	2
Takım Çalışması	*	4	*	*	5	4	*	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	1	1	*	*	2	3	2	6	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	*	3	*	*	4	*	4	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	8	*	*	3	*	*	4	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	7	*	*	*	*	1	*	7
Bilgisayar kullanımı	*	6	*	*	6	*	*	*	8
Proje Tabanlı Çalışma	*	*	*	*	1	*	5	1	9

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	43,9%	18,8%	4,3%	77,5%	8,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	42,1%	3,5%	22,7%	56,3%	3,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	33,9%	2,3%	0,0%	93,2%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	64,0%	28,4%	63,9%	100,0%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	54,8%	15,5%	0,0%	93,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	66,9%	11,0%	55,2%	55,2%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	66,5%	49,3%	28,6%	65,2%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu profesyonel meslek mensupları ve yöneticiler olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Ancak burada 20+ işyerleri bazında değerlendirmelerin yapıldığı unutulmamalıdır.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş Dost aracılığıdır. Akraba-Eş Dost kanalının en çok kullanıldığı meslek grubu sadece yöneticiler olmuştur. Bu meslek grubunda açık işlerin yüzde 100'ü Akraba-Eş Dosta iletilmiştir. Geriye kalan diğer meslek gruplarında hep en fazla oranda İŞKUR 'un olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Satış ve Pazarlama Becerisi	İletişim ve İfade Yeteneği	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Takım Çalışması	Bilgisayar kullanımı
Makineci (dikiş)	*	*	*	2	*	1	3	*
Tuğla İmal İşçisi	*	*	*	1	2	3	4	*
Ütücü	*	*	*	2	*	1	3	*
Garson (servis elemanı)	*	4	*	2	*	3	1	*
Kasiyer	*	3	1	*	4	*	*	2
Mobilya Montaj Ustası	*	4	*	1	*	2	3	*
Peynir imal işçisi	*	2	*	1	*	*	*	*
Mobilyacı	*	2	*	*	*	1	3	*
Satış Danışmanı	2	1	3	*	4	5	*	*
Pazarlamacı	1	2	3	4	*	*	*	*

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri üretilmemiştir.

Tablo 25'te SİNOP ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (dikiş) mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik yeterli mesleki tecrübeye sahip olmadır. Tuğla imal işçisi mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Ütücü mesleği için ise sadece Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir. Garson (Servis elemanı) mesleği için istenilen beceriler sırasıyla takım çalışması, fiziki ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe, iletişim ve ifade yeteneği becerileridir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Ütücü	Peynir İmal İşçisi	Makineci (dikiş)
Makineci (dikiş)	Mobilyacı	Tuğla İmal İşçisi
Salyangoz İşleme İşçisi	Pvc Doğramacı	Ütücü
Kasiyer	Mobilya Montaj Ustası	Garson (servis elemanı)
Ön Muhasebeci	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Kasiyer
Bulaşıkçı (stevard)	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Salyangoz İşleme İşçisi
Okul Öncesi Öğretmeni	Cam Mamul İmalatçısı	Mobilya Montaj Ustası
*	Beden İşçisi (İnşaat)	Peynir İmal İşçisi
*	Perde ve Jaluzi Montaj Ustası	Mobilyacı
*	Orman Ürünleri İstifleme İşçisi	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri üretilmemiştir.

SİNOP ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Tuğla İmal İşçisi, Ütücü, Garson (Servis Elemanı), Kasiyer, Salyangoz İşleme İşçisi, Mobilya Montaj Ustası, Peynir İmal İşçisi, Mobilyacı, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Ütücü, Makineci (Dikiş), Salyangoz İşleme İşçisi, Kasiyer, Ön Muhasebeci, Ön Muhasebeci, Bulaşıkçı (Stevard), Okul Öncesi Öğretmenidir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Peynir İmal İşçisi, Mobilyacı, Pvc Doğramacı, Mobilya Montaj Ustası, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı, Cam Mamul İmalatçısı, Beden İşçisi (İnşaat), Perde Ve Jaluzi Montaj Ustası Orman Ürünleri İstifleme İşçisi meslekleridir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	2	2
Takım Çalışması	3	4	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	3	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	6	5	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	5	6	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	8	7	7
Bilgisayar kullanımı	*	*	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	*	7	*	9

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri üretilmemiştir.

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki beceride farklılık göstermemektedir. Kadınlarda ve erkeklerde bu öncelikler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ile Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisidir. Bilgisayar kullanımının öncelik sıralamasında bulunduğu açık işlerde ise herhangi bir cinsiyet tercihi ifade edilmemiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle SİNOP ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

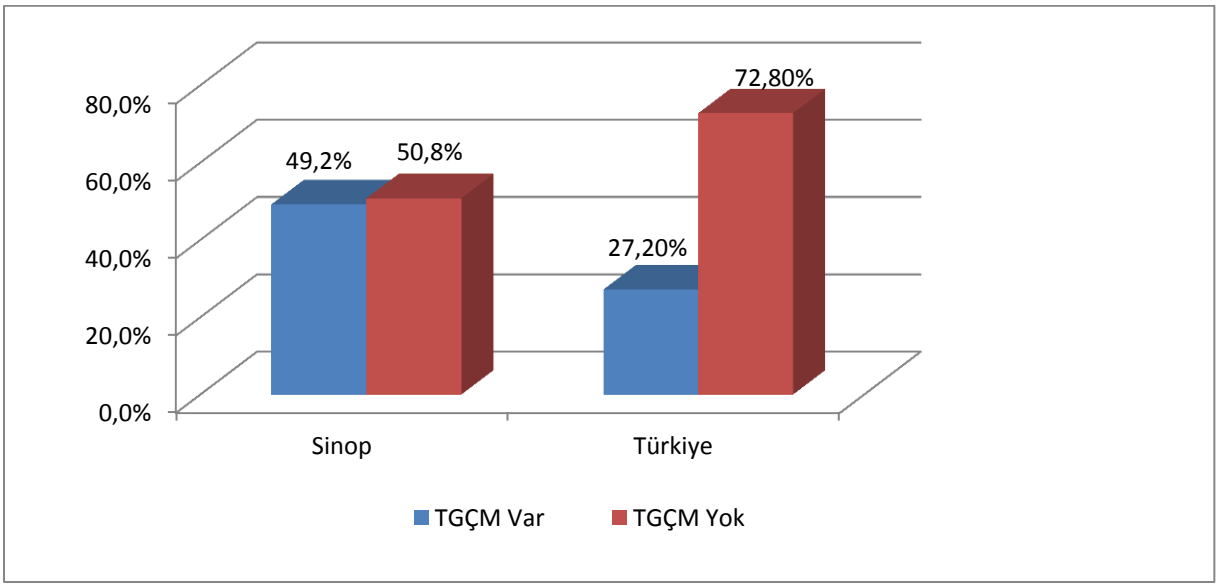

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. SİNOP ilinde ise 20+ istihdamlı 128 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 63 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 49,2 ile SİNOP ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

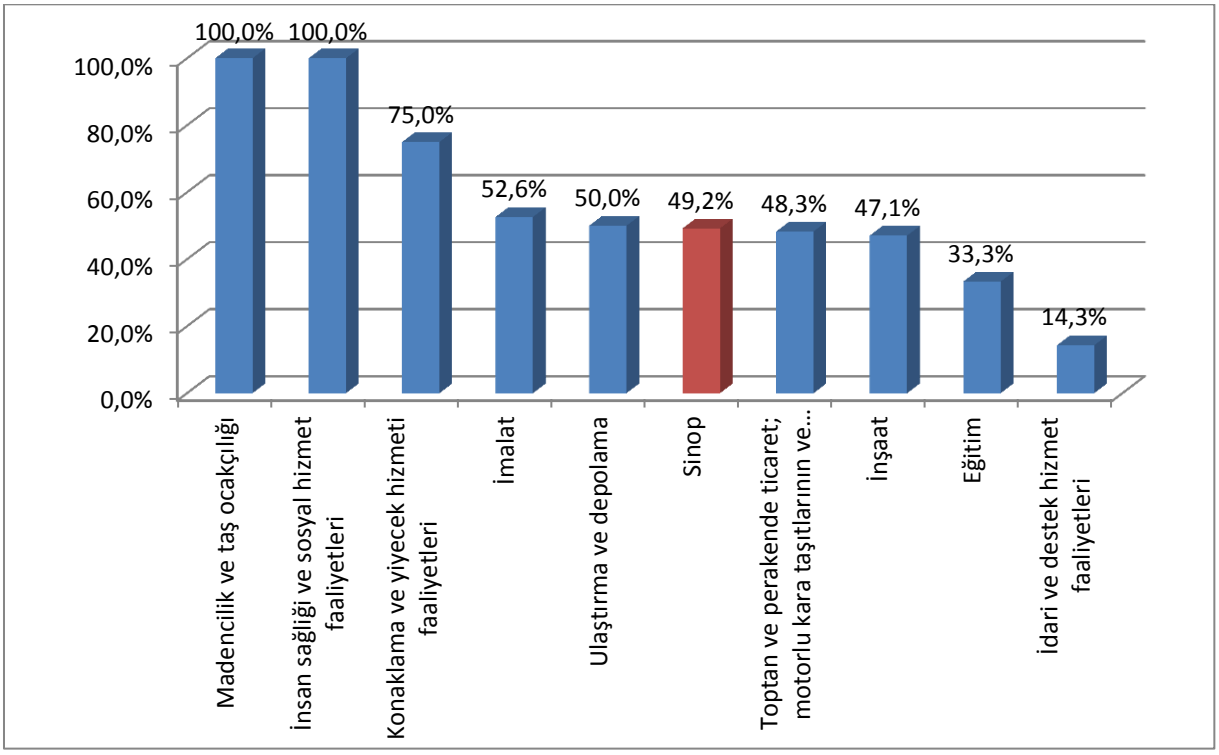

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	142
İnşaat	33
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	33
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	11
Ulaştırma ve Depolama	5
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1
Eğitim	1
Genel Toplam	**232**

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde 232 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektöründe yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, SİNOP ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 61 'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki SİNOP ilinde toplam çalışanların yüzde 57,8 'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

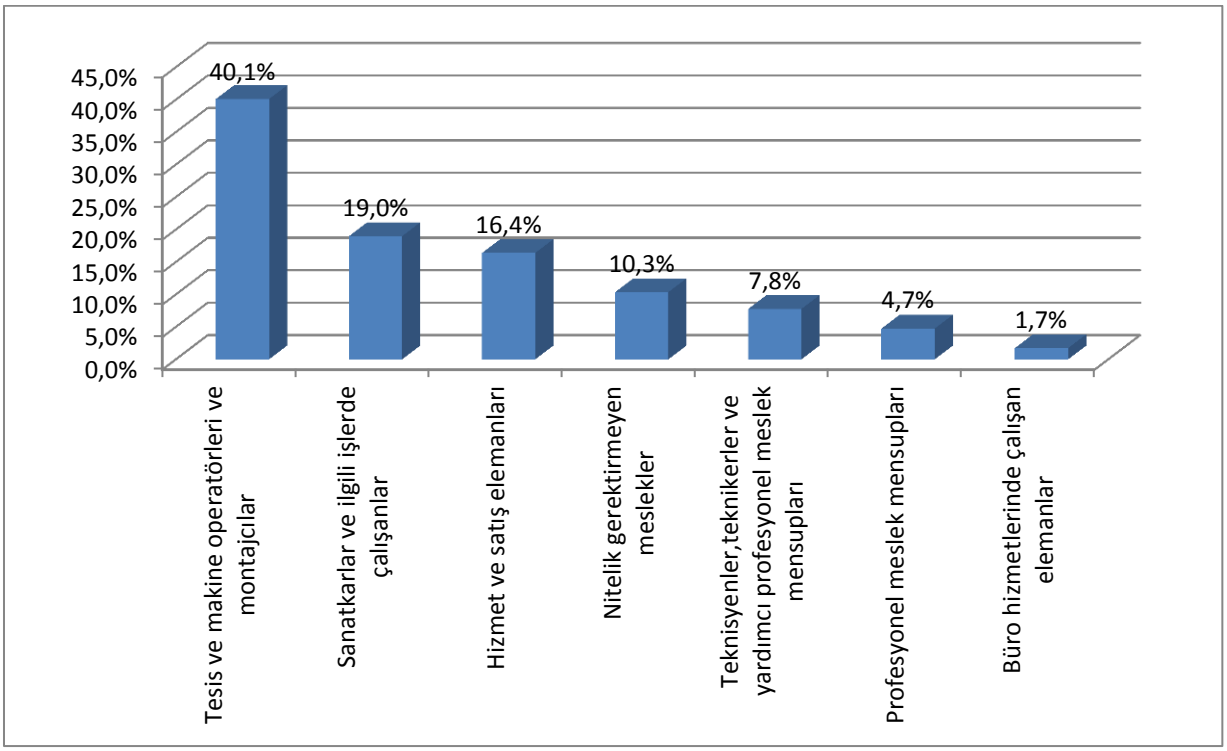

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 93 kişi ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 40,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Makineci (dikiş)	14,2%
Beden İşçisi (taşıma, yükleme-boşaltma)	10,3%
Traktör Şoförü	7,8%
Tuğla İmal İşçisi	6,5%
Garson (servis elemanı)	4,7%
Kasiyer	4,7%
Sıvacı	4,3%
Pazarlamacı	4,3%
Sıhhi Tesisatçı	3,4%
Buhar Kazanı Operatörü/Kazan Ateşçisi	3,4%

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 33 kişi ile Makineci(dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 24 kişi ile Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma), 18 kişi ile Traktör şoförü meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci(dikiş), Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma), Tuğla imal işçisi, Garson (servis elemanı) olmak üzere toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. SİNOP ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Temininde güçlük çekilen meslek olarak makineci(dikiş)mesleğinin, aynı zamanda SİNOP ilinin ekonomisine katkıda bulunan imalat sektöründe yer alması ve açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

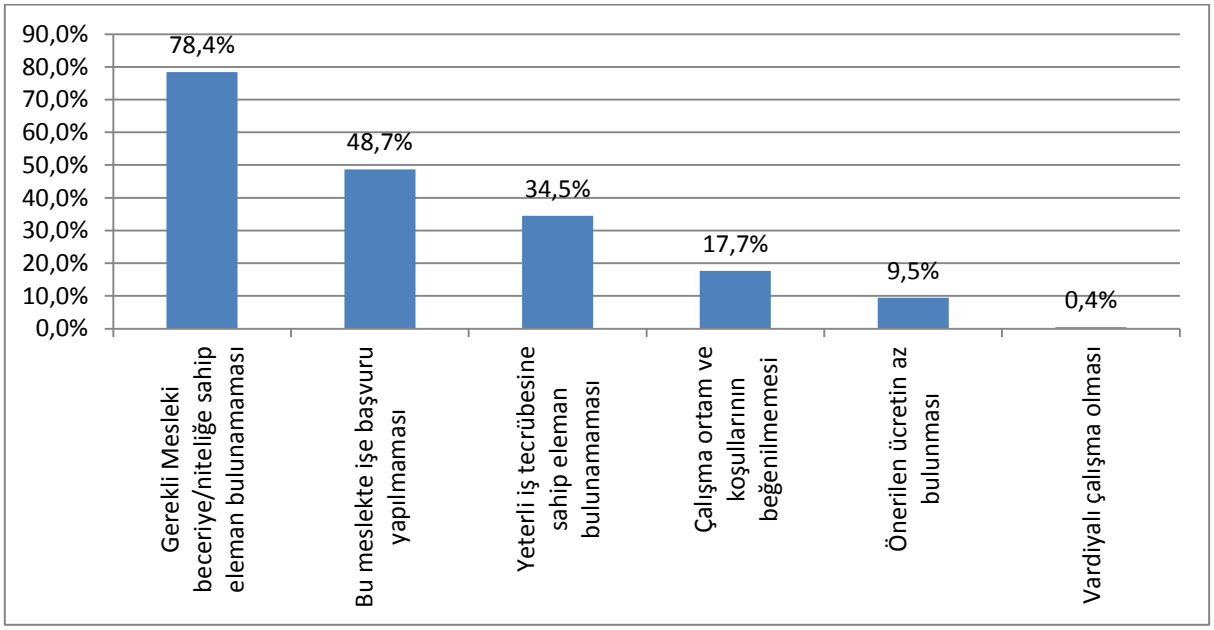

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

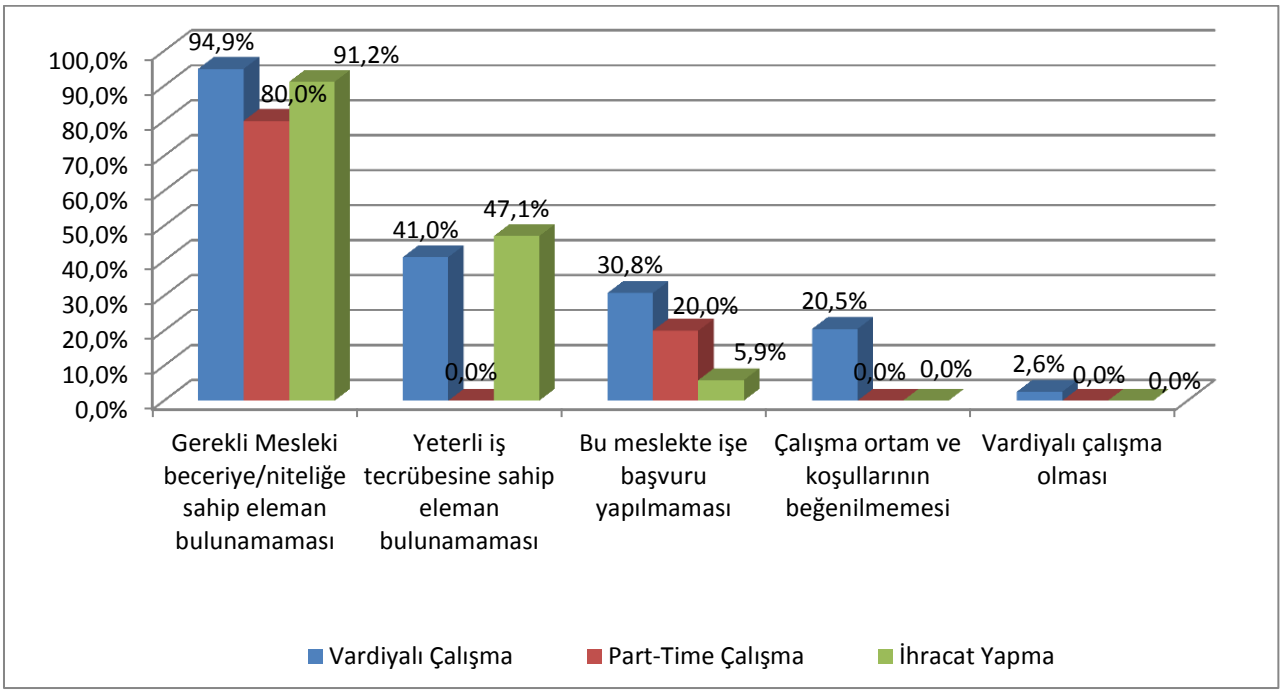

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 91,2 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca SİNOP ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	75,0%	100,0%	75,0%	0,0%	25,0%	0,0%
Hizmet ve satış elemanları	21,1%	97,4%	63,2%	23,7%	2,6%	2,6%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	87,5%	12,5%	12,5%	45,8%	0,0%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	81,8%	36,4%	9,1%	9,1%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	38,6%	97,7%	11,4%	15,9%	27,3%	0,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	55,6%	88,9%	16,7%	11,1%	27,8%	0,0%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	48,4%	80,6%	44,1%	11,8%	3,2%	0,0%
Genel Toplam	48,7%	78,4%	34,5%	17,7%	9,5%	0,4%

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, yedi meslek grubundan beş tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra temininde güçlük çekme nedeni olarak Vardiyalı Çalışma, Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundaki işyerleri için neden olarak belirtilmiştir.

Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması
Makineci (dikiş)	39,4%	100,0%	69,7%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (taşıma, yükleme-boşaltma)	87,5%	12,5%	12,5%	45,8%	0,0%
Traktör Şoförü	22,2%	61,1%	44,4%	11,1%	16,7%
Tuğla İmal İşçisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (servis elemanı)	45,5%	100,0%	54,5%	0,0%	0,0%
Kasiyer	0,0%	100,0%	100,0%	54,5%	0,0%
Sıvacı	40,0%	100,0%	0,0%	0,0%	60,0%
Pazarlamacı	20,0%	100,0%	10,0%	0,0%	50,0%
Sıhhi Tesisatçı	25,0%	100,0%	0,0%	0,0%	37,5%
Buhar Kazanı Operatörü/Kazan Ateşçisi	87,5%	25,0%	25,0%	37,5%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (dikiş), Tuğla imal işçisi, Garson (servis elemanı), Kasiyer, Sıvacı, Pazarlamacı, Sıhhi tesisatçı meslekleri olmak üzere toplam on meslekten yedi tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Diğer yandan Traktör Şoförü mesleğinde temininde güçlük çekilmesinin nedeni olarak tüm nedenler belirtilmiştir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde SİNOP ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken SİNOP ilinde işverenlerin yüzde 24,2'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken SİNOP 'de bu sayı 4'e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 1,6 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
İmalat	17,5%	1,8%	42,1%	38,6%
İnşaat	23,5%	0,0%	41,2%	35,3%
Toptan ve Perakende Ticaret Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	31,0%	0,0%	31,0%	37,9%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	75,0%	0,0%	25,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	14,3%	0,0%	71,4%	14,3%
Eğitim	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	24,2%	1,6%	37,5%	36,7%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Eğitim, Madencilik ve taş ocakçılığı ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Eğitim sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yarısından fazlasının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl SİNOP 'de işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	67	2,0%
Toptan ve Perakende Ticaret Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	57	5,7%
İnşaat	20	4,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	16	8,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5	1,0%
Eğitim	3	3,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3	8,8%
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	3,0%
Genel Toplam	173	2,9%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup SİNOP 'de ise bu oran, yüzde 2,9 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki SİNOP 'de beklenen 173 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörlerde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Hizmet ve Satış Elemanları	44	10,8%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	43	4,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	41	1,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	23	1,90%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	11	4,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	6	2,10%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5	1,40%
Genel Toplam	173	2,9%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. SİNOP ilinde de benzer tespitle ilk sıralarda aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Hizmet ve satış elemanları, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, SİNOP ilinde beklenen tüm artışın yaklaşık yüzde 73 'ünü oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ile Profesyonel meslek mensupları meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 4'ünü oluşturmaktadırlar.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Hizmet ve satış elemanları meslek grubunu ilk sıralara yükseltmektedir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu ise net istihdam değişimi ile paralel olarak yüzde 1,4 net istihdam değişimi oranı ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Reyon Görevlisi	Traktör Şoförü
Makineci (dikiş)	Coğrafya Öğretmeni-Ortaöğretim
Beden İşçisi (inşaat)	İlköğretim Matematik Öğretmeni
Cam Mamul İmalatçısı	*
Garson (servis elemanı)	*
Satış Danışmanı	*
Kalite Kontrolcü-Tekstil	*
Fırın İşçisi (tuğla,kiremit ve benzeri inşaat elemanları)	*
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	*
Mobilyacı	*

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri üretilmemiştir.

SİNOP ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Reyon görevlisi, makineci(dikiş), Beden işçisi (inşaat), Cam mamul imalatçısı, Garson (servis elemanı), Satış danışmanı meslekleri olup, Traktör şoförü, Coğrafya öğretmeni-ortaöğretim, İlköğretim matematik öğretmeni mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makineci(dikiş)mesleği istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan SİNOP ili için bu mesleğin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

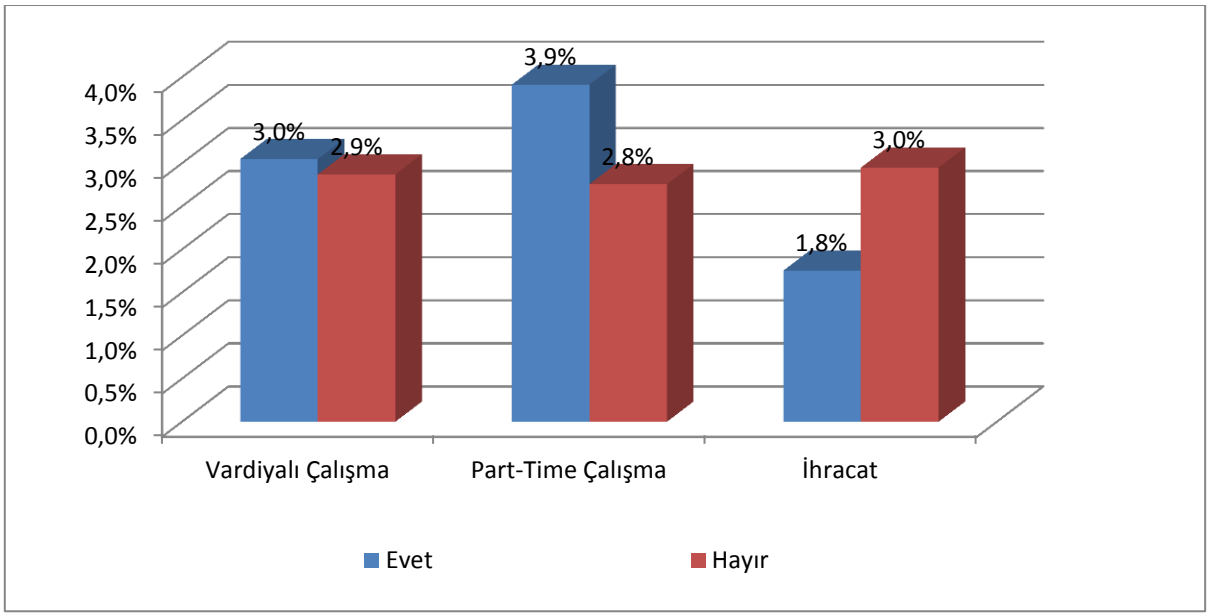

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin eğilimlerinin sergilendiğini görmekteyiz. SİNOP ili için yüzde 2,9 olan net istihdam değişim oranı, vardiyalı çalışma ve part-time çalışma yapan işyerlerinde net istihdam değişim oranına kıyasla daha aşağıda kalmıştır. Buna karşın ihracat yapan işyerlerindeki net istihdam değişim oranından daha yüksektir. Bu da göstermektedir ki önümüzdeki dönem vardiyalı çalışma ve part-time çalışma olan işyerlerindeki istihdam artışı diğer işyerlerine nazaran daha fazla gerçekleşecektir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten vardiyalı çalışma ve part-time çalışma olan işyerlerindeki net istihdam değişim oranları, daha yüksek olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

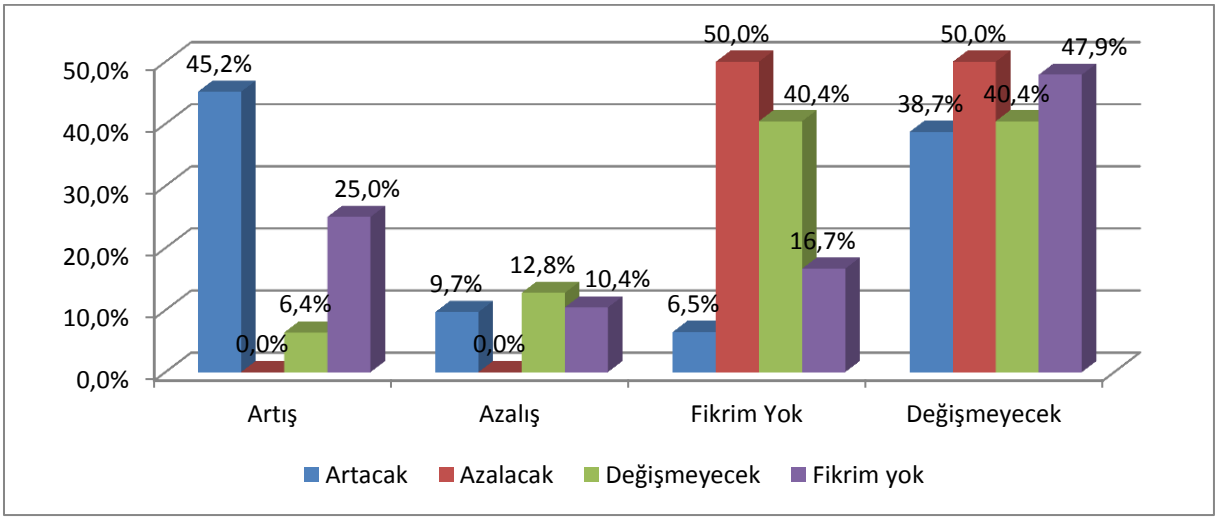

Kaynak: İPA 2016

SİNOP ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin artış bekleyen işverenler hariç birbirleriyle örtüşmedikleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 24,2'ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 45,2 'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken hiçbirinin azalış beklemediği görülmektedir. Buradan bir yıl sonrası için artış bekleyen işverenlerin 5 yıl sonrası için de artış beklediği ve işverenlerin azalış beklemediği anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 1,6'sını oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin tamamı beş yıl sonrası için azalış beklememektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 9,7'si beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzdeki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 36,7 'sini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 47, 9'lik kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 37,5'lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 16,7'i uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olmayıp önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra aynı eğilimde olmadığı anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Sinop ili İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılmasına yönelik aktif işgücü programların ve istihdam politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arz ve talep dengesini eşitlemektir.

İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır. Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır.

İlin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir. Bu noktada, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin çoğunluğunun Sinop ili özelinde değil, Sinop ve bağlı bulunduğu illeri kapsayan TR82 bölgesi genelinde mevcut olmasından kaynaklanmaktadır. TR82 bölgesi içinde, Sinop ve bağlı bulunduğu illeri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından birbirine benzer özellikler taşımakla birlikte, derlenen verilerin bölge bazında olması, ilin gerçek durumunun değerlendirilmesine tam olarak imkân sağlamamaktadır.

Yapılan saha çalışmaları esnasında, bir kısmı çalışmaya katılan kurum personelinden kaynaklı, bir kısmı da işverenden kaynaklı sebeplerle, sorulan sorulara tam olarak sağlıklı yanıtlar alınamamış olabilmesidir. Bu sonuca, firmalar için düzenlenen formlarda yer alan bilgiler ile verilen cevapların karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde ulaşılmıştır. Bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

İş olanakları istihdamın en önemli unsurudur. Bölgede eleman ihtiyacı olan mesleklerin belirlenerek ve bireylere bu doğrultuda eğitim verilerek nitelik kazanan bireylerin istihdama katılması sağlanmalıdır. İşgücü piyasası analizi sonucunda bazı mesleklerde eleman bulunamaması veya işin gerektirdiği niteliklerden yoksun elemanların olması piyasada sıkıntılar doğurmakta ve arz talep dengesi kurulamamaktadır.

2016 yılı 8 Nisan – 6 Mayıs tarihleri arasında Sinop İlinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Analizi kapsamında ziyaret edilen 128 işyerinde 2.053 kadın, 3.880 erkek olmak üzere toplamda 5.933 kişi istihdam edilmektedir. Toplam çalışmanlar içinde kadınların oranı %34,6 erkeklerin oranı %65,4'tür. Çalışan oranlarından da anlaşılacağı bir üzere bir işyerinde her iki erkek çalışana karşılık bir kadın çalışan mevcuttur. Geçen yıldaki çalışan sayıları oranları da hemen hemen 2016 yılı oranları ile aynıdır.

2016’da yapılan çalışma sonucunda Sinop ilinde çalışan sayısının en fazla olduğu sektör İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İlde tuğla fabrikaları ve tekstil fabrikalarının yoğun bulunmasından kaynaklı olarak bu sonuç ortaya çıkmıştır. İkinci sırada toptan ve perakende sektörü, üçüncü sırada da İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sıralama İşyeri sayısı olarak bakıldığında birinci sırada imalat sektörü, ikinci sırada toptan ve perakende ve üçüncü sırada inşaat sektörü yer almaktadır.

Sektörlere göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları incelendiğinde, erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması sektörlerde çalışanların sıralaması ile aynı iken kadınlarda en fazla İmalat daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Meslek gruplarına göre çalışanlar incelendiğinde en fazla istihdam edilen meslek grubu Tesis ve makine operatörleri ve montajcılarıdır. Bu meslek grubunda açık iş oranının yüksek çıkmasının en önemli nedeni Makineci(Dikiş) mesleğinin bu meslek grubunda olmasıdır. 2016 İşgücü piyasası analizi neticesinde toplam 154 açık iş alınmış bu açık işlerin 42‘si makineci(dikiş) mesleğine aittir.

Sinop ilinde çalışanların mesleklere göre dağılımında ilk 5 meslek makineci(dikiş), temizlik görevlisi, ortacı/ayakçı(tekstil) ve tuğla imal işçisi meslekleridir. Bir önceki yıl meslek sıralamaları değişse de ilk 5 meslek dağılımında meslekler aynıdır. Sinop’ta yoğun şekilde imalat sektörü olduğundan bu meslekler ön plana çıktığı görülmektedir.

Sinop ili saha çalışmasından elde edilen veriler sonucunda 154 açık iş alınmış, açık iş oranı % 2,5 olarak hesaplanmıştır. Geçen yılın verileri sonucu bu oran %3,1 olarak belirlenmişti. Açık iş oranında 2016 yılında bir önceki yıla göre bir düşüş görülmüştür. En fazla açık iş sayısının makineci(dikiş)mesleğinde olduğu görülmektedir. Bu meslekteki açık iş sayısının toplam açık iş sayısına oranı %27,2 olduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör de imalat sektörüdür.

Araştırma kapsamında ilimizdeki işverenlere ihtiyaç duydukları mesleklerdeki asgari eğitim düzeyi sorulmuş, %72,7 ile fark etmez cevabı alınmıştır. Açık işlerin %13’lük kısmı lise altı düzeyinde eğitim talep edilirken, %9,7’lik kısmı genel lise düzeyi yeterli görülmüştür.

Araştırma amaçlarından biri de işgücü piyasasındaki var olan açık işlerle bu işler için aranan nitelikleri tespit etmektir. Bu kapsamda işverenlere ihtiyaç duydukları mesleklerdeki istenilen beceri düzeyleri sorulmuş, en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik, Bilgi Tecrübe " ikinci sırada " Fiziki ve Bedensel Yeterlilik " olarak tespit edildiği belirlenmiştir.

İlimizde işverenlerin yarısından fazlası arama kanalı olarak birinci sırada % 74 ile Akraba - Eş dostu tercih ederken bunu sırasıyla % 64,9 ile İŞKUR, %29,9 ile Gazete-İlan vb ve %14,9 ile İnternet-Sosyal Medya takip etmektedir. Türkiye genelinde de bu sıra akraba eş-dost, İŞKUR, Gazete-İlan vb ve İnternet-Sosyal Medya sıralaması arama kanalı olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında işyerlerinin yüzde 40,1'inin aradığı elemanı bulmakta zorluk çektiği tespit edilirken temininde güçlük çekilen meslek gruplarında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubu, mesleklere göre dağılımında ise Makineci(Dikiş)mesleği yüzde 14,2'lik payla ilk sırada yer almaktadır.

Araştırma kapsamına giren Sinop'taki işyerlerinin yaklaşık yüzde 36,7'sinin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Yine Sinop'ta işyerlerinin yaklaşık yüzde 37,5'i istihdamının değişmeyeceğini belirtmektedir. Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup SİNOP 'de ise bu oran, yüzde 2,9 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. Program işletmelerin açık işini karşılamak için değil çalışmaya hazırda olan kişilerin eğitilmesi, deneyim kazandırılması ve sonrasında istihdama katılması amaçlanmalıdır.2016 yılının ilk sekiz aylık döneminde 495 İEP düzenlenmiş olup 1008 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

İşgücü arz ve talebinin eşleştirilmesi konusunda olumlu sonuçlar alınabilmesi için hazırlanmış olan rapor, yapılan analizler ve değerlendirmeler ışığında il düzeyinde oluşturulacak istihdam politikaları ve kurum düzeyinde gerçekleştirilecek işgücü yetiştirme faaliyetleri ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792

KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	**29**	**5**	**143**	**177**
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıt.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{\text{u}}\text{c}\ddot{\text{u}} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan-6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet

sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.